

250 Ft

Dióhéj

A Gödöllői Waldorf Általános Iskola, Gimnázium
és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanárainak, szülői köré-
nek

és diákjainak tanévenkénti 4 alkalommal megjelenő kiadványa
Megjelenik 125 példányban, Gödöllőn.

Telefon: (20) 339-85-36 vagy az iskola számán (28) 419-052

Az iskola honlapja: www.waldorf-godollo.hu

WALDORF ÉJSZAKA - GÖDÖLLŐ

Dióhéj

GWI 1991 - 2011.

Munkácsy Mihály
Tanulmány a Golgotához

Dióhéj 2012. Húsvét

TARTALOM

Beszélgetés

Farkasné Fülöp Hajnalkával

Dr. Rudolf Steiner:

Hit és bizalom

Koleszár Zsuzsanna:

Aki legyőzte a Sárkányt

Brigitte Bartz:

Nagybőjti idő; a húsvéti fa

Türkőssy Szilárd:

„Pedagógiai híradó”

Forgács Erzsébet:

A táblarajz metamorfózisa

Price Márton:

Diákszemmel a portfólióról

A 7. osztály:

Lepsénynél még megvolt!

Dobos Péter:

Gyerekekről, madarokról...

Mincsik István:

„Vesd bele magad!”

Interjú

Zombory Therése-zel

*2005-ben érettségizett
diákkal*

A magyarországi

Keresztény Közösség hírei

Farkas János:

Az MWSz közgyűlése

Sebastian Jüngel:

A „térj magadhoz szigete”

Götz Werner - Peter Delbrügger:

*Az együttműködés punkösdi
impulzusa*

A borító **Kőhalmi Ákos** munkája

Következő lapzártá:

2012. május 18.

Az Új születése

Elgondolkodtatott, hogy érdekes **törvény működik a világban: minden születést - valamilyen formában - megelőz egy halál. Vagy úgy is mondhatom: ami meghal, átalakul és új születik belőle. Ezt mutatja a golgotai őskép, és meggyőződésem, hogy bennünk, körülöttünk is ez történik, akár akarjuk, akár nem. Nekünk talán csak abban van választásunk, hogy ebben tudatosan veszünk-e részt, ill. társai vagyunk-e egy átalakulási folyamatnak, ami - ha a palesztinai eseményekből akarunk kiindulni - bölcsességgel van úgy rendezve, ahogy.**

Iskolánk is elérte a harmadik év-hetést, amely - pedagógiánk szerint - **a felnőttkor küszöbe: egy felnőtt, feladataira megérett lény megjelenése.** Gondolom, ez a születés nem megy „simán” ha már a korábbi időszakban nem fejlődött ki ehhez megfelelően. Még egy iskolában is úgy van, hogy ha valaki nem haladt kellő mértékben előre, akkor bizony később, a többi feladat mellett, már egy másik időszak minőségében kell pótolnia azt, ami kimaradt. Mert: „Aki nem épít, az rombol.”

Talán érdemes nekünk is elgondolkodni ezen, mind személyes, mind életfeladatunk, mind annak vonatkozásában, amihez kapcsolódunk.

A múltból pedig lehet tanulni. Így tekintünk vissza iskolánk útján a Dióhéj születésére. De igyekeznünk bemutatni a jelen élet eseményeit, mint a változás folyamatát, ill. megpróbáljuk megtalálni azokat a gondolatokat, amelyek a jövő felé nézve erőt, állhatatosságot és hitet adhatnak.

Mert megtalálhatjuk az ERŐT, ha keressük, és ha jó helyen keressük: ne a holtak közt!

Türkőssy Szilárd

...nézd a növényt. A talajban gyökerezik. A talaj olyan területet nyújt neki, amely egy alacsonyabb birodalomból származik. A növény azonban nem tud e nélkül a birodalom nélkül élni. Amikor a növény lehajol az ásványi birodalomhoz, ezt mondhatja: **ennek az alacsonyabb birodalomnak, amelyből kintöttem, ennek köszönhetem léteimet.** Alázattal kellene lehajolnia az alacsonyabb világhoz és azt mondani: **neked köszönhetem léteimet.** Ugyanígy köszönheti az állat létét a növényvilágnak. Ha a világ felépítésének tudatára jutna, alázattal kellene lehajolnia az alacsonyabb birodalomhoz. Az embernek is körül kellene tekintenie a világban és ezt kellene mondania: tulajdonképpen nem érhettem volna el ezt a fokot, ha mindaz, ami **alattam van, nem fejlődött volna ki a megfelelő módon.** Ha az ember lelkében ilyen érzéseket fejleszt ki, akkor jön létre az a hangulat, hogy nem csak hálával fog felfelé tekinteni, hanem **köszönettel néz majd arra is, ami alatta van.** Ha így megfelelő módon szétárad a lélekben az, amit az alázatra való nevelésnek nevezhetünk, akkor a lelken átáramlik és áthullámzik az alázat érzése, amelytől még végtelen hosszú út vezet a tökéletesség eléréséig.

Rudolf Stei-

20 éves

a Gödöllői Waldorf Iskola

Beszélgetés

FARKASNÉ FÜLÖP HAJNALKÁVAL

A Dióhéj egyik legkorábbi munkatársával

Az interjút készítette: Türkössy Szilárd

ner

Mikor kezdtél dolgozni a Dióhéjjal, hogy emlékszel a kezdetekre?

1997-ben, amikor legidősebb gyermekem, Marci itt elsős lett. Előtte egy Waldorf óvodai esten beszélgettünk arról, hogy milyen mese lesz majd, illetve milyen ételek, és – mivel akkoriban még nem emaileztünk – az egyik anyukával – Varga Anikóval - arra gondoltunk, milyen jó lenne ezeket megkapni egy kiadványszerűségben. Aztán később egy Waldorf műhelyről kaptunk kézhez egy kis négyoldalas kiadványt, amit Öryné Sal Mária szerkesztett. Tulajdonképpen az az első osztályos szülői mag volt az elindítója az újságnak, akiket én akkor még nem ismertem. (A korai számok szerkesztői a teljesség igénye nélkül: Varga Anikó, Zajti Ferenc, Borosnyai Judit, Brechné Pakay

Erzsébet, Brodarics Csilla, Gecse Attila, Héjja Zsuzsa...) Később Víz Miklós osztályába kerültünk amikor Marci fiam iskolás lett; Miklósnak is mindig voltak újabb és újabb ötletei arról, hogy miket is lehetne betenni az újságba. Akkoriban kezdtem én a Dióhéjnak dolgozni: a megkapott anyagokat a férjemmel, Farkas Elekkel szerkesztettük újsággá. Ő szerezte be az ehhez szükséges nyomdai tördelőprogramot, és tanulta meg, szinte csak ezért az újságnak a szerkesztéséért; teljesen más munkája van amúgy. A Dióhéj logó, ill. az újságcím már korábban megvolt. (A Dióhéj logót Keresztes László, iskolánk jelenlegi gyógyeuritmia tanára alkotta. Laci volt iskolánk első osztálytanítója; a vele készült interjú a Dióhéj 2011. karácsonyi számában olvasható. – a szerk.) Az anyagokat akkor úgy szedtem össze, hogy az emberek odaadták kis, kézzel írott

jegyzeteiket, meg a faliújságról csippentettem le dolgokat, ill. leírtam, amiket hallottam, még Anyukám is írt pl. olvasói levelet, vagy benyomásait egy-egy programról, stb. Jó volt! Nem volt **akkor tudatos szerkesztői elképzelésem**. Mindig volt benne mese, programajánló, diákok aranyköpései, írásai, rajzai, stb. Vízny Miklós pedig segített, hogy mindig legyen benne valami antropozófus szemmel írott ünnepi anyag. De ez inkább esetleges volt, mint tudatosan szerkesztett. Emlékszem, **hogy az ünnepek előtti éjszaka** dolgoztunk rajta, hogy másnap újság legyen, és vittem nagy rohanásban valahova fénymásolni. Mindig valami ad hoc megoldás volt ez. Még egy nevet említenék: **Seebauer Gabriella profi tördelőként** segített, levette a férjem válláról ezt a terhet. Akkor is már a frissen indult gimibe járt a lánya, s csak pár évig dolgoztunk együtt, de neki is sokat köszönhetünk! **Később jöttek támogatók, mint pl.** Nagy Tibor, aki felajánlotta, hogy ad papírt hozzá (Ez ma is így van. Köszönjük! – **a szerk.**), **vagy szülő-társ ajánlott fel fénymásolási lehetőséget. A legelsőt egy újpesti nyomdában készítettük;** az egy nagyon kedves emlék nekem, mert úgy mentem érte, mintha a gyermekem született volna meg.

Akkoriban nagyon fontos volt az újság. Most, az internet korában, már más informálódási lehetőségek is vannak, de akkoriban az az érzésem volt, hogyha valami nem kerül be a Dióhéjba, akkor

az elveszett, azt nem fogják megtudni az emberek. Arra megint nem emlékszem, hogyan volt rá pénz, és hogyan számoltam el vele; arra emlékszem csak, hogy **nejlonzacskóba gyűjtögettük a pénzt, és már akkor sem volt pár száz forintnál drágább.** De ez is mindig megvolt valahogy. A tanárokat Vízny Miklós segítette bevonni: **ő kérte fel őket cikkek írására, és ő maga is hozott cikkeket, vagy felhívta a figyelmet diákok érdekes munkáira.** Jőmagam is mindig **igyekeztem gyerekek, felső tagozatosok munkáit felkutatni, betenni az újságba.** Ezeket nagyon sajnáltam volna kihagyni. **Később egyre inkább igény lett a szerkesztettebb formára;** ekkor kerültél te az újsághoz. Akkor már láttam, hogy lesz utánpótlás, és nagyon örültem is neki, mert szerintem ez inkább tanári feladat. **Időközben még Diószegi Éva is bekapcsolódott.** Eleinte a gépelesben segített, később több feladatot is vállalt. Tudtam, hogy ő egy újságnál dolgozott, és valahogy **„bekerült a képbe”.** Nem emlékszem, hogy valaha is kifejezetten kértem volna valakit, hogy szálljon be az újságba. A magam **részéről én mindig azt éreztem,** hogy ez az én dolgom, és senkinek nem kellett megkérni rá.

Egy kicsit elvonatkoztatva a Dióhéjtól: milyen volt akkoriban szülőnek lenni itt az iskolában, amikor ti ide kerültetek?

Akkor nagyon családias volt a

hangulat, persze jóval kevesebben **voltunk. Akkor volt az első válság** is; emlékszem, hogy sokan elmentek az iskolából. De az nekem **óvodás és elsős szülőként egy nagyon távoli dolog volt.** Persze biztosan többet is tehettem volna, de **látható volt, hogy néhány szülő** oroszlánrészt vállalt a megoldásban, és valahogy kikerült az iskola is a bajból.

Arra emlékszel, hogy mi segített akkor az iskolán?

Szerintem a közös akarat. Sokan összefogtak. Akkoriban pl. a rendezvényeken is többen voltak, nagyobb összetartás volt érzékelhető. **Nyaranta pl. szülők biotábort rendeztek, előadások voltak, antropolozófus olvasóköri volt Nagy Gábor vezetésével, főzőiskola, stb.** Sok olyan rendezvény volt, ami **egyrészt összehozta a szülőket,** másrészt meg a szellemiséget úgy adta tovább, hogy abból egyfajta életmód lehessen. Nagyon sok beszélgetés is volt. Emlékszem, hogy óvoda után sokszor a parkban sétálgatva beszélgettünk .

Szerinted, ha ez a fajta közösségi élet, ez a fajta összetartás most nincs, akkor ez minek tudható be? Hogy látod ezt szülőként?

Egyrészt leterheltebbek lettek a **szülők, másrészt talán van valamiféle kiégés, nincs bennük meg az a régi lelkesedés, ami itt volt,** mert talán csalódtak, és nem tudtak **„talpra állni”, stb. Ezt azon-**

ban én csalódva veszem tudomásul, mert azért vannak még **szülők, akik legalább olyan régen** vannak itt, mint én, és mégis lelkesen veszünk részt az iskola életében. Szoktunk erről beszélgetni, hogy ez vajon miért történt így.

Visszakanyarodva a Dióhéjhoz: milyen szép emlékeid vannak?

Az együttműködés például. Vagy olyanok, amikor Miklóstól megkaptam a kis cetliket, amin az írások voltak. Volt, hogy egy rendezvény helyszínére már sötétben mentem vissza, lámpával, mert elhagytam, de aztán sikerült megtalálni, és begépelni. Nekem ezek kedves emlékek, mert minden írást úgy vettem át, mintha kincset kaptam volna a kezembe, hiszen emberek összeszedték a gondolataikat és rám bízták. Arról pedig még nem is esett szó, hogy a Dióhéjnak volt egy kistestvére, a Mogyoróhéj, amit Price Beával készítettünk. Ez volt az óvoda lapja. Emlékszem, amikor átjöttek Justinnal és négyen összedugtuk **a fejünket, hogy ebből legyen valami,** miközben óvodás gyermekeink ott rohangáltak körülöttünk. Szóval ezeket a hajrákat azért soha nem éreztük szenvedésnek, ez **mindig egy ilyen lelkesítő dolog** volt, hogy milyen jó lesz majd az embereknek odaadni, és milyen jó lesz, ha majd olvassák. Mindet el is tettem. Azok is szép emlékek, **amikor a gyerekek a lépcsőn megállítottak és megköszönték,** hogy az írásaik bekerülhettek az újság-

ba. És egy „legszebb emléke”: a Dióhéj körül végzett amatőr és önkéntes újságíróskodásom végül is abban segített, hogy szakmát váltsak, és mára képzett újságíróként ebből a munkából éljek, és járjam a világot. Mivel eredeti szakmám ápolónő, nem tudom eléggé hangsúlyozni, milyen fontos volt a lelkesen és önként végzett munka, amiből tanulni, fejlődni lehetett, a szakmai pályafutás szempontjából.

A mai élet és az információáramlás nagyon felgyorsult már. Te is szerkeszted a Waldorf híreket egy elektronikus csatorna formájában, amin keresztül hetente többször is kapunk híreket, információkat, programajánlókat, stb. Szerinted ennek ellenére van funkciója, missziója, fontossága egy ilyen nyomtatott kiadványnak, mint a Dióhéj (ami ilyen formán nyilvánvalóan nem tudja tartani a „versenyt”)? Hogy látod ezt szülőként, újságíróként?

Szerintem mindenképp. Ezeket én úgy kezelem, mint olyan folyóiratot, amit később is élő lehet venni. Most is kerestem egy régebben megjelent cikket, és ennek okán egy csomó számot átlapoztam. Így olvastam örömmel újra sok régebbi cikket, ünnepekről, Húsvétról szóló írásokat, stb. Ezek nekem inspiráló dolgok. A Waldorf hírek egy elektronikus hírlevél, amit az ember elolvas és kész. De egy beszámoló valamiről, vagy valakinek az érzései, gondolatai, amiket le-

jegyzett, azok mindenképp a Dióhéjba valók. Azon kívül szerintem egy iskolának a szellemiségét kell hogy tükrözze valami, ami tartósabb, mint egy elektronikus levél. Ha azt mondjuk, hogy mi egy iskola vagyunk, akkor szerintem mi nemcsak egy épület vagyunk, hanem egy közösség, és egy szellemi tőke, amit papíron az újság jelenít meg. Ez szerintem nagyon fontos. Nem tudom, hogy a többi szülő miért olvassa a Dióhéjat, de szerintem a nagy többségnek valószínűleg ezt jelenti. Olyan valamit, amiből töltekezni lehet, ami inspirál. Az is nagyon fontos, hogy – mivel ilyen nagy iskola letünk – tudjunk egymásról. Nekem pl. most, hogy nincsenek felső tagozatra járó gyermekeim itt, egy csomó mindenről nem tudnék, ha nem olvasnám a Dióhéjat. Ilyen volt pl. a tizedikesek év eleji túlélőtúrája is. Pedig úgy érzem, hogy nagyon tájékozott vagyok az iskola életével kapcsolatban, mindent olvasok és sok minden iránt érdeklődöm. Szóval szerintem a Dióhéjnak hiánypótló szerepe van; egy csomó minden ott és csak ott jelenik meg. Szerintem fontos, hogy ez megmaradjon. Ehhez a tanárok segítsége is kell, hogy áramoljék az információ, az általatok kezdeményezett, véghezvitt remek dolgokat ismerhessük meg, ne maradjon a falakon belül! Ha valaki pedig azt a kifogást hozza fel, hogy nincs ideje olvasni, ezt én nem szoktam elfogadni, hiszen a statisztika szerint ma napi 4 óra az átlagos tévénézési

idő. Persze ez nyilván egyéneként változó, van aki egyáltalán nem néz tévét, de a felgyorsult világ ellenére szerintem az emberek élete nem gyorsult fel: aki eddig is „gyorsan élt”, az most is így él, de aki nem, az most sem, mert ő egy olyan személyiség. Szóval a könyv- és újságolvasásra egyszerűen kell hogy legyen időnk. És akkor nem beszéltünk még arról, hogy ez az újság kifelé is megy; pl. a városi könyvtárban is gyűjtik, a helytörténeti gyűjtemény része, és fontosnak is tartják. Összegyűjtött anyagként (is) ez képvisel

minket. Ha valaki idejön és beolvas egy Dióhéjba, akkor kaphat egy képet az iskola életéről. Lehet, hogy ez így kissé idealizált, de nem mindig, hiszen problémákat is szoktunk felvetni.

Köszönjük szépen a beszélgetést!

A szerkesztő megjegyzése: az újság 1993-ban indult. Sokan – szülők és tanárok – szerkesztették, amiben nyilván oroszlánrésze volt azoknak, akiknek nevét Hajni itt megemlítette, de azoknak is, akiknek nevét – ennyi idő távlatá-

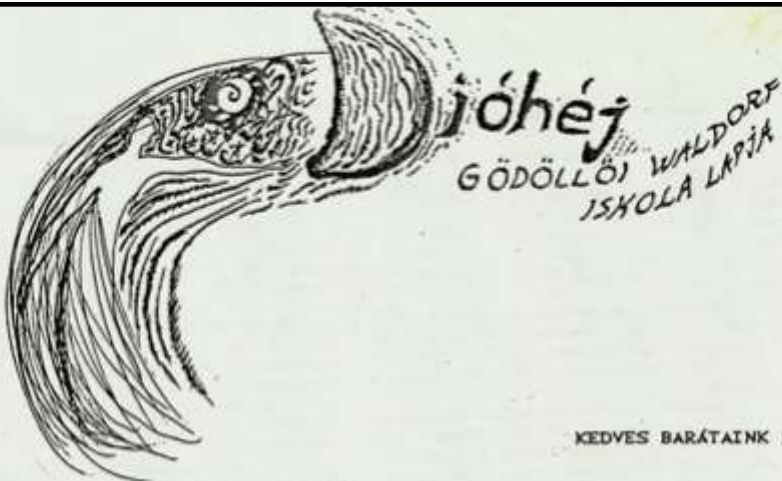

Kovács Orsolya (4. osztály): Az Ember

*Az ember Isten teremtménye,
Ő teremtette sok-sok ezer éve.
Van orra, s két szeme,
Van szája és két füle.
Van két lába, két keze,
Futni, rakni tud vele.*

*Ádám és Éva volt az első ember az égben,
Isten teremtette őket jókedvében.
Megették az almát, s így a földre estek,
Nem történt bajuk, de ügyesebbek lettek.
Művelték a földet, éjt nappallá téve,
Sok szerszámot kitaláltak,
Egyfolytában gondolkodtak.*

KEDVES BARÁTAINK !

Néhány hete az egyik szülői körön szóba került, hogy nem tudunk semmit egymásról mi, Waldorf-szülők és tanárok. Nincs kellő informáltságunk az iskolai életéről, a Waldorf-pedagógiáról, nem tudjuk, hogy kit milyen problémák foglalkoztatnak. Hogyan tudnánk egymásnak, de legfőképpen gyermekeinknek – akik a legfontosabbak kellene, hogy legyenek számunkra – segíteni. Milyen gyakorlati lehetőséget kínálhat ez az újság? Ez Rátok van bízva, éljeteke velet! Minden témát, cikket, verset, gondolatot, vitaanyagot közlünk, természetesen olyan terjedelemben, ahogy azt a lehetőségeink engedik.

Célunk, hogy semmilyen cikket, kéziratot vissza ne küldjünk! Kérünk, segíts: ha van ötleted, hogyan Ünnepelehetnénk szebben, jobban egy-egy Ünnepet, milyen hagyományai vannak vagy lehetnének; vagy segíteni tudnál a gépelésben, rajzolásban, vagy grafikai megoldásokkal, cikkek írásával, témákkal.

Keress meg minket!! Eszrevételeidet, ötleteidet akár az iskola irodájában, akár a szerkesztőség tagjainak is leadhatod.

...ama napok nyomorúsága után pedig a nap elsötétedik, a hold nem fénylik, a csillagok lehullanak az égről, és az eget erdei megrendülnek. És akkor följön az Emberfiának jele az égen, akkor jajgat a Föld minden népe, és meglátják az Emberfiát eljönni az ég felhőin nagy hatalommal és dicsőséggel...

(Máté 24:29-30)

A Dióhéj első számának fedlapja

ÜNNEP

Dr. Rudolf Steiner

HIT ÉS BIZALOM

Részlet: A Golgotai Misztérium megismerésének építőelemei
c. ciklus harmadik előadásából, GA 175, Genius kiadó

Ma először is arra szeretnék utalni, hogy korunkban nagyon könnyen félreismerhetjük a Golgotai Misztérium lényegét, mert nem egykönnyen figyeljük meg, hogy a ma keresett általános megismerés milyen nehezen talál hozzá szorosabb kapcsolatot. Például könnyen azt képzelhetnénk, hogy misztikus elmélyedéssel, misztikus lelki életünkben keresve Istent, megtaláljuk Krisztust. Ezen az úton korunkban már jó ideje nem lehet megtalálni Krisztust. Az így nyilatkozó emberek zöme, néhány ún. teozófus azt mondja, hogy az ember a saját bensejével rokon istenséget magában pillantja meg, és akkor Krisztust fogja fel. Ez nem így van. Ami az ember belsejében **legfeljebb, mint belső fény megjelenhet, az helyesen értelmezve sohasem nevezhető Krisztusnak,** csak általánosságban valamely isteni lénynek. Ma még teoretikusan sem szokták a dolgokat megkülönböztetni, ezért néhány misztikus úgy képzei, hogy a magára hagyott ún. misztikával eljuthat Krisztushoz. Ez nem így van. Fontos, hogy ezt lelkünk elé vetítsük, és arra is felfigyeljünk, hogy a XIX. század elmúlt időszakától egészen a mai időkig a filozófiák külön vallásfilozófiákat hoztak létre, gyakran abban a hitben, hogy Krisztusról szólhatnak. Valójában nem találhatnak egyebet — és ezekben a filozófiákban nem is található más —, **mint amit általánosságban isteni lénynek nevezhetünk, de semmi esetre sem Krisztusnak.** Még ha például Lotze-t vesszük is, aki filozófiájában bizonyos elmélyültséget keresett, vallásfilozófiáját olvasva azt fogják találni, hogy általánosságban **isteni lényről beszél, gondolkodik, de semmi esetre sem úgy, hogy ezt az isteni lényt Krisztus nevével illethetné.** — A Golgotai Misztérium lényege még kevésbé található meg az ilyen misztika **vagy filozófia útján. Közelebbről megértjük ezt, ha néhány jellegzetességét lelkünk elé vetítjük, először csak mint megállapításokat.** Mivel a Golgotai Misztérium

nélkülözhetetlen az emberiség történelmi fejlődése számára, ezért lényegéhez tartozik, hogy a Golgotai **Misztériumot átélő** Krisztus-lény olyasmint alkotott általa, ami az egész világrenddel összefügg. E kifejezés helyett mondhatjuk, hogy az egész kozmikus renddel. Ha eltekintünk a Golgotai **Misztériumot átélő lény kozmi-**

kus kapcsolatától, akkor általános-ságban valamilyen isteni lényről beszélhetünk, de ez nem a Krisztus-lény.

Sok mindent kell megértenünk ma, néhányat említek. A Golgotai Misztérium helyes megközelítéséhez meg kell értenünk azt a képzetet, amit Jézus Krisztus maga **hitnek, bizalomnak nevez.** A hitről ma túlságosan teoretikus, absztrakt képzetünk van. Gondoljanak csak arra, hogy sokszor mit is képzelnek, amikor hit és tudás ellentétéről van szó. Azt gondolják, hogy a bizonyítható a tudás; amit pedig nem lehet bizonyítani, de mégis igaznak tartanak, az a hit. Az embernek az a fontos, hogy valamilyen módon megismerjen, belásson valamit. Ha ezt a megismerést, belátást hitnek nevezi, akkor gondol csak arra, hogy ez nem teljesen bizonyítható.

Hasonlítsák a hit képzetét egyszer egészen felszínesen ahhoz, amit Jézus Krisztus hív életre. Csak utalni kívánok az evangéli-

umra: Ha hiszitek, hogy a hegy, **ami előttetek áll, a tengerbe omlik,** és igaz hitetek van, úgy beleomlik a tengerbe! A mai emberiség hitképzete csak a tudás képzetének pótléka, alaposan különbözik attól **a képzettől, amit Krisztus szava,** talán paradox módon, de radikálisan fejez ki. Egy kis figyelemmel **könnyen felismerhető a Krisztustól** kapott hitképzet lényege. Mire való a hit? Hogy valamit tegyen, valamit létrehozson. Ne csak képzetet, tudást ébresszen; ha hitünk van, akkor a hit révén történnie kell valaminek. Nézzék meg ilyen szempontból az evangéliumot. Akárhol **ütik fel, ahol „bizalom” és „hit” kifejezés fordul elő, ott mindenütt azt találják, hogy erről a tevékeny képzetről van szó, amelynek a révén** valamit véghezvisznek, tesznek, valami történik. Ez rendkívül **fontos. ...**

Látják, az ember ma neveltetése szerint nézi a természetet. Ez természeti törvények szerint halad. E természeti törvények alapján

gondolkodnak a földfejlődés kezdetéről, közepéről és végéről. Mindent a természeti törvények alapján szemlélnék. Emellett létezik morális világrend is. Igaz, éppen a kantianusok például a kategorikus imperativusnak vetik alá magukat — az ember kapcsolatot érez a morális világrenddel. De gondolják meg, hogy a mi korunkban mennyire elhalványult annak fogalma, hogy ez a morális világrend olyan objektíven reális, mint a természet. Ugye Haeckel, Arrhenius, stb. mennyire materialisták, úgy gondolják: Igen, a Föld eljegesedik, vagy entrópia felé halad, vagy ahogy a folyamatot nevezzük: a kis atomoknak nevezett bálványok szétszakadnak majd, de legalább megmaradnak. Tehát anyagmegmaradás! Ez nagyjából rendben van a mostani világnézetnél. De az anyagról alkotott képzetek nem hagyják meggondolni: Ha a Föld egyszer eljegesedett, vagy eljut az entrópiához, mi lesz akkor a morális világrenddel? Nincs helye az egész, így elképzelt földi létben! **Ha a fizikai emberi nem eltűnik egyszer, hová lesz akkor az egész morális világrend? Ez azt jelenti: A morális képzetek, amelyekhez kötődünk, és amelyekre lelkiismeretünkkel törekszünk, szükségesnek tűnnek, de ha egészen őszinték vagyunk, semmi kapcsolatuk nincs a természet rendjével, a természet-szemlélet reális szükségszerűségével.** Ezek a képzetek meggyengültek. Van annyi erejük, hogy tetteinket hozzájuk igazítsuk, hogy lelkiismeretünkkel hozzájuk kötődünk, de annyi erejük nincsen,

hogy azt gondolhassuk: Amit ma valamilyen morális ideáról elgondolsz, az reálisan hat! Kell valami, hogy reálisan tudjon hatni az, ami morális eszméinkben él. Ez pedig Krisztus! Ez a Krisztus-lény egyik aspektusa!

Tegyük fel, hogy ami a kőben, növényben, állatban, emberi testben és a földi hő- és levegőelemben él, mind oda jut, ahova a természettudomány gondolja, és a földfejlődés végén valamennyi emberi test halálát leli. A természettudomány szerint akkor mindaz legalábbis szétoszlik, ami életünk moralitását adta, de még ez is túl intenzív elképzelés. A keresztény elképzelés szerint a Krisztus-lényben **rejlik az az erő, amely morális képzeleteinkből Új világot teremt: „Ég és Föld elmúlnak, de az én beszédeim nem múlnak el”.** ...

Hogy lehet ez? Hogyan lehet a naturalista elképzelés szerint csak **gondolatban élő képzetet, amelyhez morálisan kötődünk, olyan realitássá formálni, mint amely a kőszénben ég, vagy a puskagolyóval a levegőbe repül?** Hogyan válhat szilárd képzetté valami, ami **olyan áttetsző, mint a morális képzetek?** Ehhez impulzus kell. Egy impulzusnak kell ezt a morális képzetet megragadni. Hol ez az impulzus? Emlékezzenek vissza arra, amit az imént mondtam. A hit ne tudáspótlék legyen, hanem cselekedjék: tegye morális képzeiteinket **reálissá. Alakítsa át őket és alkosson belőlük Új világot.** Arról van szó, hogy a hit képzete nem bizonyítatlan tudást jelent, amelyet elhiszünk, mert nem tudjuk;

hanem arról, hogy amit hiszünk, abban olyan erő van, hogy a morál csíráját égitestté tudja realizálni. Ezt az erőt a Golgotai Misztériumnak kellett a földfejlődésbe hoznia. Ezt az erőt kellett a tanítványok lelkébe ültetni, arról beszélve hozzájuk, ami nem volt meg azoknak, akiknek csak írásuk volt. A hit eréről van szó. Ha nem értjük, hogy Krisztus mit hozott, amikor olyan gyakran használjuk a „bizalom”, a „hit” kifejezést, akkor nem értjük, hogy mi jött el a földfejlődésbe a Golgotai Misztérium korában. ...

Novalis: Zöld színbe öltözött a rét

*Zöld színbe öltözött a rét,
virág ütközött szanaszét,
naponta, láttam, új növény nyit,
a levegő lágy volt, az ég víg.
Azt sem tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

*A lomb sötétje egyre nőtt,
belé dalos nép költözött,
s énekük, akármerre jártam,
felém szállt édes illatárban.
Azt sem tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

*Áradt és nyüzsgött csakhamar
az élet, a szín és a dal,
s látszott, örömmel egyesülnek,
hogy lássék minden szép derűsnek,
Azt sem tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

*És így tűnődtem: csak nem egy
Szellem szít ennyi életet,
ki fölébredt s magát ezernyi
kincsben és virágban jelenti?
Azt sem tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

*Kezdődnekk egy újfajta kor –
növényé lesz a lomha por,
állatmozgása lesz a fának,
s ember akar lenni az állat?
Azt sem tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

*Álltam, tűnődtem, s hirtelen
forrani kezdett a szívem.
Egy kedves lány jött arra, menten
rabul is ejtette a lelkem.
Azt sem tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

*Jött; én köszöntem; ő felém
intett - hogy is felejténem!
Kezéért kellett nyúlnom erre,
s ő szívesen adta kezembe.
Azt sem tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

*Rejtett az erdő lombja.
Az ötlött belém: ez a tavasz!
Egy szóval láttam, hogy ez egyszer
a földön isten lett az ember.
Most már tudtam, mi van velem,
s miféle csodát lát szemem.*

Koleszár Zsuzsanna

AKI LEGYŐZTE A SÁRKÁNYT

„Szent György lovagja a jövőnek az,/ Ki nemcsak vallja, hogy vesszen e gaz,/ De harcol is kitaratóan ellene,/ Mert küldi az igazság szelleme!” Ezekkel a sorokkal fejezi be Juhász Gyula *A szabad jövő lovagjai* című versét. Amiért rátekintünk a Sárkány legyőzőjének képére Szent György havában, hogy erőt merítsünk a Tettből, és azt saját korunkban képviseljük. A következőkben így a keresztény világ egyik leghíresebb és legtiszteltebb szentjéről lesz szó.

Jacobus de Voragine a *Legenda Aureában* a Georgios vagy Georgius név jelentését is boncolgatja. Több magyarázatot is ad, de csak kettőt emelnék ki: a „szent harcos” és a „földműves”. Az elsőt azzal magyarázza, hogy György megküzdött a sárkánnyal és a hóhérrel, az utóbbit pedig úgy, hogy „olyasvalaki, aki a földet, azaz saját testét műveli”. Hogy ez a két jelző mennyire igaz Szent Györgyre, azt az alábbiak is igazolni fogják.

Szent György az egyik legnépszerűbb keresztény szent. Először keleten terjedt el tisztelete, a bizánci rítusú keresztényeknél ő a legjelentősebb katonaszent, s az ún. Athoszi Festőkönyv szerint minden templomban ott a helye, s ikonja valóban széleskörben elterjedt. Ő volt Konstantinápoly védőszentje, később az oroszok is –

akik vallási-szellemi értelemben magukat Bizánc örökösének tartották – felvették címerükbe. Később legmagasabb katonai rendjük is az ő emlékére, tiszteletére lett „györgykereszt”. Nyugat-Európában a frank Meroving dinasztia tartotta ősenek Györgyöt, s ezzel vitathatatlan jogosultságuk lett a trónra. Talán mégis Angliában volt a legnagyobb kultusza, hiszen az ország hivatalos patrónusa lett, s a zászlón is a györgykeresztet (fehér/ezüst alapon vörös kereszt) láthatjuk. Az angol hadsereg csatakiáltásává pedig a „Szent Györggyel Angliáért!” vált, s a híres térdszalagrendnek is a Szent György rend a másik neve. Külön említésre méltó, hogy a híres angol királynak, Oroszlánszívű Richárdnak is ő volt a személyes védőszentje. Mi, magyarok sem panaszkodhatunk, hisz Károly Róbert nálunk is megalapította a Szent György-vitézek lovagrendjét (Societas Beati Georgii), és számos településünk őrzi nevében tiszteletét.

Mindezek ellenére a katolikus egyház elég ellentmondásosan ítéli meg Szent Györgyöt. Elismeri, hogy élt valaha egy György nevű katonatiszt, aki vértanúhalált halt Krisztusért, de világosan elhatárolja magát a szentről szóló legendától, annak szenvedéstörténetétől. Róma álláspontja

szerint azért van olyan sok színes történet a szentről, mert széles körben elterjedt a tisztelete. Azzal már kevésbé foglalkoznak, hogy miért lett ilyen népszerű György, hiszen az alapján „amit tudunk róla”, jó pár névtelen keresztényhez hasonlatos, aki mártírrá vált. (Mindenesetre veszélyes utakon kezdett el járni az az egyház,

amely eszerint csak a fizikai világ eseményeit fogadja el ténynek, s azok közül is csak azokat, melyek dokumentumokkal, leletekkel, egyszóval tudományosan igazolhatók. Innen már csak egy lépés azt mondani: „Azt elismerjük, hogy élt valaha egy Jézus nevű ember, aki szép dolgokat tanított, aki keresztthalált halt, de hogy harmadnapra feltámadt volna...”)

A Szent Györgyről szóló legendák közül némelyek csak a sárkánnyal vívott harcot említik meg, mások viszont még a családjáról is írnak. Az egyik változat elmeséli, hogy van három fivér, s közülük a legifjabb, egyben legvitézebb, György. Ő egy igazi lovas, a hit védelmezője. Itt bátyjai

figyelmeztetik, s ő maga is tudja, hogy a császár gyűlöli a keresztényeket, de ő nem fél. Egyenesen a császár udvarába megy, hogy ott tanúságot tegyen Krisztusról. A császár különböző kínzásoknak veti alá, de ő mindent túlél, s ennek hatására egyre többen térnek meg. A császár felnegyedelteti tését (itt megjelenik előttünk a

„fizikai test – étertest – asztáltest – én” négyessége), de a négy darabot kerubok illesztik össze, s keltek életre. A négy kerub, az Élet Fájának őrzői, akik képviselik a négy elemet (föld, víz, levegő, tűz), s akik így tökéletes harmóniában tudják felépíteni az „új testet”. A kerubok, mint magas szellemi hierarchiák je-

lenléte utal arra is, hogy György abban a kegyelemben részesül, hogy a kiállt próbatétel után a szellemi világ megnyílt számára. A halált feltámadás követi, melyből még nagyobb dicsőséggel tér vissza. Gyönyörű kép, ahogy ezt a legenda György testének és ruházatának különös, ragyogó szépségével mutatja be. Egy másik legendaváltozat szerint maga

Krisztus jelenik meg Györgynek, s mondja el neki, hogy hét év alatt háromszor fog meghalni és föltámadni (ebben egyfelől a fizikai-, éter- és asztrálestet, másfelől a test – lélek – szellem hármasságát láthatjuk). Ami közös a két változatban, az a beavatás lényegéből fakad. A lénytagok közötti kapcsolat meglazul, a beavatásra induló ember „szétesik”. Az én által lesz újra eggyé, de ekkor már nem az, aki egykor volt. Sokkal több annál: föltámadott, újjászületett. György lényét Krisztus teljesen áthatja, s csak ezután a halál-föltámadás, vagy beavatás után vívhatja meg sikeres harcát a sárkánnyal.

A sárkánnyal vívott harcról Szent Mihály képe jelenik meg előttünk, aki kozmikus csatákat vívott és vív Luciferrel és Ahrimannal az idők kezdetén és az idők végezetén. Szent György ugyanúgy mihályi küzdelmet vív, de a Földön, emberként és a jelenben (még ha a IV. században élt is), ez azt mutatja, hogy egy (beavatott) ember is képes a sárkányt legyőzni. György elkötelezte magát Mihály mellett, és Mihály erőt és bátorságot adott neki.

Azt a magas szellemi lényt, akit mi Szent Mihályként ismerünk, a görögök Apollónként tisztelték. A legendában visszatérő motívum Apollón (rómaiaknál: Apollo) megjelenése, az ő tiszteletére akarja a császár Györgyöt rávenni, aki ezt megtagadja. Mint ha nem is sokistenhitről vagy pogányságról lenne szó, hanem

Apollón és Krisztus küzdelméről. Az egykori görög-római kultúra dekadenssé vált. Szent Mihály a Golgotai Misztérium után azonban végleg elhagyta Apollón templomait, s helyére egy olyan lény költözött, akinek célja és feladata, hogy az emberek ne szakadjanak el a múlttól, kiüresedett kultuszaitól, hogy ne vehessék fel magukba Krisztust. A legenda így ábrázolja, hogy Szent György az igazán élő Szent Mihály oldalán küzd, nem a múltbéli Apollónén.

A különféle Szent György legendákban közös, s egyben legismertebb rész, a sárkánnyal vívott küzdelem. A történet igaz, annak ellenére, hogy a sárkány csontjait nem fogjuk megtalálni „bizonyítékként”. A sárkány ugyanis épp arról híres, hogy nem hasonlítható a fizikai világunk lényeihez. Göllner Mária a János-evangélium kapcsán így ír róla: „A sárkány János szerint az igaz emberekben tulajdonképpen Krisztust támadja, az igazak pedig, akik küzdenek a sárkánnyal: Krisztusért harcolnak. A sárkányt véglegesen csak Krisztus erejével lehet legyőzni és ártalmatlanná tenni.”(1) Így még egyértelműbb, hogy Györgyöt miért mindig húsvét után, a feltámadt Krisztussal ünnepeljük.

Szinte minden legendaváltozatra igaz, hogy György nem egyszerűen megöli a szörnyet, hanem először csak megsebesíti. Ezután a megmentett királyleány az övét a sárkány nyakára teszi, s az engedelmesen követi a városba a

szüzet. A város kereszténnyé váló pogány lakosai szeme láttára azután György megöli a sárkányt, **de ő valójában sokkal korábban győzelmet aratott.**

Végül visszatérő az egyes legendaváltozatokban az a jelenet is, mikor György imájára a pogány templom lángba borul, s a pogány papok megégnek. Ez a **kép úgy jelenik meg előttünk**, mint Illés áldozata, a Baál-papok megszegyenülése és halála. Utóbbi kapcsán mondja Rudolf Steiner, hogy egy prédikáció is képes az emberek lelkének legbensejéig hatni, amit úgy is kifejezhetnek: az emberek összeesnek és meghalnak. (2)

Szent György hazánkban is **kiemelt jelentőséget kap, de nálunk ez elsősorban a néphagyományokban mutatkozik meg.**

Dióhéj

Mégis azzal kezdeném, hogy Károly Róbert nemcsak a Szent György-vitézek rendjét alapította meg, hanem fiai (elsősorban Andrásherceg) a Magyar Anjou Legendáriumból tanultak. Ebben sok más szenttel együtt Szent Györgyre is gyönyörű képekkel emlékeznek. A szöveg Jacobus de Voragine Aranylegendája alapján készült. (Érdekes, hogy manapság teljesen mást értenek az emberek „hasznos tananyag” alatt; Károly Róbert még így akart a hercegből jó uralkodót faragni...)

Ahogy viszont említettem, nem uralkodói körökben, hanem a nép lelkében jutott nagyobb rész a szentnek. Április 24-e olyan jelentőséget kapott nálunk, mint más országokban május elseje. Amolyan igazi tavaszünnep a Bika havában, amikor dűssá válik a természet, amikor indulunk a nyár felé. Nyáron viszont az érzéki világ könnyen elkápráztat minket, s megfeledkezhetünk arról, hogy mindabban, amit látunk és csodálunk, a szellem nyilatkozik meg. Egyfajta ellenpólusa Szent Mihály napjának. A népszokásokban ez úgy jelenik meg, hogy hagyományosan Szent György napján terelték az állatokat a **külső legelőkre, míg Szent Mihálykor behajtották.** Szent György napját „gonoszjáró” napnak tekintették, amikor a legnagyobb a kísértés, és leg-több a rontás. A rontás elsősorban a tejre vonatkozott. Rudolf Steiner ezt mondja a

tejről: „...arra készíti fel az embert, hogy földi teremtménnyé váljon, mert hozzáhangolja őt a Föld viszonyaihoz, de eközben mégsem bilincseli a Földhöz. Földi polgárrá teszi, de nem akadályozza meg abban, hogy az egész Naprendszer polgára is legyen.” (3) **A Kísértőnek viszont épp az a feladata, hogy az ember olyan mértékben süllyedjen az anyagba, hogy elveszítse kapcsolatát a Kozmosszal.**

A középkortól kezdve szokássá vált Budán, hogy Szent György napján tartották a bíróválasztást, ami a fentiek ismeretében **különös jelentőséget kap. A társadalomnak ugyan szüksége van a jogra, de a jogban Ahriman rejtőzik.** Gyakran érezzük ma is, hogy a törvény sokszor nem azt védi, akit kell, hogy egy-egy bírói döntés igazságtalan, vagy hogy egy tárgyalás csak az ügyvédek büvészmutatványa. Ahhoz tehát, hogy az ún. igazságszolgáltatásban **élő sárkányt legyőzzük, hogy a jogot áthassa a morál, épp Szent György képére volt és van szükségünk.** „A jog is csak a szellem által lesz eleven, enélkül csak üres paragrafus marad. A szellemből kell az igazságtalanságot félresöpörni.” (4)

A nép lelkében élő Szent György-kultusz lényegére mégis leginkább népmeséink mutatnak rá. A legkisebb királyfi felül táltos paripájára, eljut a sárkányhoz, s **legyőzi azt, ezzel megmentve a királykisasszonyt.** Ami ebből a történetből leginkább magyar

jellegzetesség, az a táltos ló szerepeltetése. Lovasa is táltos kell, hogy legyen, vagyis olyan személy, aki különleges képességekkel bír, melyekkel születetten rendelkezik. Göllner Mária megemlíti, hogy **míg más állatok mesei szerepeltetése az adott faj megjelenítése, addig a táltos ló úgy jelenik meg, mint a főhős angyala.** Göllner Mária hívja fel a figyelmünket arra is, hogy népmeséinkben különösen gyakran szerepel a halál-feltámadás motívuma, ami más népek mesei hagyományából szinte teljesen hiányzik. (5)

Középkori templomaink falán is gyakorta találkozhatunk Szent Györggyel. A veleméri templomnak a nyugati falán látható Szent Mártonnal és a „Köpenyes Mária” ábrázolással együtt. **Ők azok** ugyanis, akik oltalmat nyújtanak **a Kísértővel szemben, akinek az ideje napnyugtakor (nyugati fal) jön el.** (6)

Szent György tettere emlékezhetünk a Szent László ábrázolások kapcsán is, hisz a kunnal való küzdelem végén a megmentett lány végez az ellenféllel (ahogy a legendában a királylány teszi övét a sárkány nyakába). A székelyderzsi templomon a küzdelem után a kun arca teljesen átszellemült, olyan, mint a Györggyel való küzdelemben alulmaradt, megszelídült sárkány.

A székelydályai templomban együtt láthatjuk Szent Györgyöt és Szent Lászlót. Mindketten ugyanolyan sisakot viselnek, mutatva, hogy ugyanannak a

szellemiségnek a képviselői. Szent György tekintete érzékimentes – más ábrázolásokhoz hasonlóan – **nem láthatunk dühöt vagy gyűlöletet szemében, mikor ellenfelére néz, hisz azzal csak táplálná őt.** Érdekes viszont, hogy *lovának* pillantása tele van részvétellel a **legyőzött iránt. Csodaszép kép. (7)**

Szent Györgynek számos ábrázolása maradt fenn szerte a világon, s csak a magyar ábrázolásokról is köteteket lehetne írni, **hisz a magyar gótika legjelentősebb szobra is a Kolozsvári testvérek Szent György küzdelmét megjelenítő alkotása. A népszokások is igen bőségesek, s a különböző legendák is szebbnél-szebb, s igencsak beszélő képeket mutatnak meg a szent életéről.**

Most a „hangulat” megteremtése volt a célom, hogy ha nagyot szippantunk a friss tavaszi levegőből, akkor érezzük benne Szent György tettét! Jékely Zoltán költőműfordító épp Szent György-napon született, s ez meg is

ihlette őt: „Nemhiába Szent György napján születtem:/ a Sárkány minden évben eljön értem./ Formát változtat és nemet cserélget,/ de jön, de jön és rámtámad **bizonynal.**” A sárkányt tehát először fel kell ismerni, majd le kell **győzni. Ehhez érdemes elővenni** egy Szent György képet, vagy elolvasni a legendát. Aki a küzdelemhez **erőt meríteni Székelydályára** menne, az csak egy festménytöredéket talál ott, Szent Györgyben és lovában gyönyörködhet, a **sárkány azonban elpusztult...**

(1) Nagy Emilné dr. Göllner Mária: A magyar ősvallás és a kereszténység

(2) Rudolf Steiner: Illés próféta szelemtudományi megvilágításban

(3) Rudolf Steiner: A táplálkozásról

(4) Forgács Erzsébet: Igazságérzés és jogi kultúra In: Metamorfózis 2011/IV.

(5) Nagy Emilné dr. Göllner Mária: A magyar ősvallás és a kereszténység

(6) Kovács József-Pap Gábor: „A bölcsesség házat épít magának”

(7) Fülöp Szabolcs: Székelydályá – vallomás három tételben

William Blake: Reggel

*Harag hágóin át
Nyugat szelid nyomát
Keresve, mély
Bűnbánattal megyek,
Engesztelés vezet
A hajnalfény felé.*

*Kardom hegyét a könny
Lemarta, vak dühöm
Már messze jár;
A hős Nap rámköszön,
S hálás könny-függönyön
Át égre száll.*

Brigitte Bartz

HOGYAN ÜNNEPELJÜNK GYERMEKEKKEL?

NAGYBŐJTI IDŐ ÉS A NAGYHÉT A HÚSVÉTI FA

Munkaanyag

Fordította: Márnai Miklós

Szöveg és korrekció: Hideg Ferencné

Szakmailag ellenőrizte: Annette Stroteich, Böszörményi László

A gyermekeket megfelelő önmegtartóztatással készítsük elő a nagyböjti időre és a nagyhétre. A kisebb gyermekek (9. életévükig) még ne vegyenek részt benne tudatosan. Életkori sajátosságaiknál fogva ebben nem tudnak úgy részt venni, ahogy azt az emberiséget és a világot megrendítő és átalakító, az emberré vált Istenfia haláláldozata megkívánja.

A gyermekeknek mindig közvetlen kapcsolatuk van a Feltámadottal, és az Ő szavaival: „Íme, veletek vagyok minden nap, a világ végéig.” (Máté 28; 20.). De a nagyböjthöz tartozó önfelismerés, amelyet a felnőtt ember ebben az időben, mint belső fájdalmat él át, bennük még nem valóságos. A tudatos felismerést, Krisztus halálának mélységeibe való behatolást tartsuk meg a bérmálás előkészítésére.

Úgy, ahogy az ádvent négy

vasárnapal és négy héttel készíti elő a karácsonyt, úgy készíti elő a négy nagyböjti hét – melynek utolsó hete a nagyhét – a húsvétot. Az évszakasztal ilyenkor maradjon csendesben a háttérben, de **azért maradjon meg a jelentősége.** Feszületet az előbbieken tárgyalt okok miatt még ne tegyünk rá, de ha mindenáron keresztül akarjuk jelezni ezt az időszakot, akkor az ír vagy a longobárd fonott keresztetek közül válasszunk. Ezeket mi magunk is elkészíthetjük batikolással, és a gyermekek számára is megfelelő ez a jelkép. A háttér zöld legyen, és egy korsóba tegyünk rügyező gallyakat. A gallyak rügyezését figyelemmel lehet kísérni, és így az időjárás változás ismét az ünnephez kapcsolódik. A böjti időszak legmegfelelőbb szimbóluma egy üres tál, ami az egész időszak alatt az asztalon áll. Emlékezzünk Christian Morgenstern versére:

Ime feléd nyujtom tiszta szívem,
Áldozatul Grál-lovag kelyhében,
Szomjadat majdan oltsad el velem
Ha magaddal viszel az edényben.
Oh! Krisztusom!

Töltve legyen az edény, telítve,
Rózsaillatú csodás véreddel,
Hogy szívem lelkem belemerítve
Induljon az új útra képeddel.
Oh! Istenem!

Megfelelő mesék

Ebben az időszakban olyan meséket mondjunk, amelyek kapcsolatba hozhatók a nagybőjttel, amelyekben a főhősnek szenvedést, varázslatot vagy halált kell eltűrnie.

A hét kiscsiga – az engedetlen-ség bajba sodor

Piroska és a farkas – a gonosz erők a „gyermeket” fel akarják falni

Hófehérke és a hét törpe – a gonoszság az emberi lélek gyengeségeit a felszínre hozza és tévútra vezet

A csacsi – Szent Ferenc a fizikai testet „Szamár testvérnek” nevezte. Mindannyian gátlásoktól szenvedünk, ami emberi létünket terheli.

A nagyszakállú herceg – az emberi léleknek meg kell találni az utat – szenvedéseken keresztül -, hogy büszke gögőssége valódi alázatba kerüljön.

...

A húsvéti fa

A szokások kincsesládájából egy majdnem elfelejtett szokást lehet feleleveníteni azzal, hogy húsvéti fát állítunk. Ez a fa hasonló a karácsonyfához. Ennek a régi szokásnak is a paradicsomlegenda az alapja. Ez a legenda a következőket meséli: a Paradicsomból való kiűzetés után Seth, Ádám és Éva harmadik fia, még egyszer beléphetett a Paradicsomba. A haldokló Ádám kérte őt erre, és Mihály arkangyal segítségével sikerült is Sethnek belépni a Paradicsomba, és látta, hogy a két fa, az Élet fája és a Tudás fája koronájukkal összeszenótték. Ádámnak és Évának el kellett hagyniuk a Paradicsomot, azért, mert ettek a Tudás fájának gyümölcséből, és nehogy az élet fájáról is egyenek. Az élet fájáról kapott magokat Seth apja koporsójára tette. A legenda szerint a Golgotára került kereszt abból a fából készült, ami ezekből a magvakból kelt ki. Ezen a halálkereszten egy új élet indult a világba. A kereszt a keresztények számára nem csak az áldozati halál jele, hanem a feltámadásé is.

A húsvétfa tiszta, szigorú alakja a keresztre emlékeztet. A zölddel bevont állványzat és a rajta függő tojások az új életet jelképezik, kifejezésre juttatják, hogy a húsvét egy „világfiatalító ünnep”. Egy ünnep, mely utal az első teremtésre is, ezért a tojásokat a világ négy alkotóelemének szimbólumaként helyezük el rajta.

AZ "AAA A FARSANGI NAPOKKA" CÍMŰ NEPDAL DALLAMÁRA ÍRTA A KÖVETKEZŐ VERSET

EMBER ESZTER 2. OSZTÁLYOSUNK:

- III ISKOLÁBA JÁRUNK MI,
MEGTANULUNK OLVASNI, SZÁMOLNI ÉS HORGOLNI.
- III ISKOLÁBA JÁRUNK MI.
- É É É HETVEGEN KIRÁNDULNEK
NOTASZORA FAKADNEK, ÖSVENYEKEN OSZONNEK,
É É É HETVEGEN KIRÁNDULNEK.
- Ó Ó Ó OLVASÁSHOZ BETŰ JÓ
Á-TOL Z-IG KEVERVE, AZTAN MEGINT SZETSZEDVE,
Ó Ó Ó OLVASÁSHOZ BETŰ JÓ.
- Ó Ó Ó ÓRIÁS AZ ÓRIÁS
TŰL AZ ÓPERENCIÁN MEG AZON A HENCIDÁN
Ó Ó Ó ÓRIÁS AZ ÓRIÁS.
- E E E KECSKE MAMA FŰVET LEGEL,
TEJECSKÉJE ELEDLE, GIDALANYA FELESSEL.
E E E KECSKE MAMA-FŰVET LEGEL.
- Ó Ó Ó ÓSLENY ELT AZ ÓSKORBAN,
ÓSERDÓ AZ OTTHONA, ÓSEMBER A BARÁTJA,
Ó Ó Ó ÓSLENY ELT AZ ÓSKORBAN.
- Á Á Á ÁLLOMASON UTAS ALL,
JONNEK-MENNEK UTASOK, JEGYET VÁLTOK, FELSZÁLLOK,
Á Á Á ÁLLOMASON UTAS ALL.
- Ó Ó Ó ÖTSZÖR ÖT AZ HUSZONÓT,
SZORZÓTÖRPE VERI BE A GYEREKNEK FEJÉBE,
Ó Ó Ó ÖTSZÖR ÖT AZ HUSZONÓT.
- A A A NAGY ORSZÁG AMERIKA,
EGYIK VEGEN NAGY MELEG, MASIK VEGEN NAGY HIDEG,
A A A NAGY ORSZÁG AMERIKA!

KÖSZÖNYK, ESZTER!

A Dióhéj második számából

Türkössy Szilárd

“PEDAGÓGIAI HÍRADÓ”

Mindig fontos, hogy a rohanásban meg tudjunk állni egy pillanatra azért, hogy tájékozódjunk: a felszín mögött zajlik-e valamilyen történés. Bár talán sokan nem tudnak róla, a második félévben iskolánkban felpezsdült az élet:

- január végén vendégünk volt **David Newbatt, Skóciában élő, világhíres antropozófus festőművész, Waldorf tanár, a Camphill mozgalom tagja** (ami egy antropozófiai alapon működő, sérültekkel foglalkozó intézményhálózat). David táblarajz technikákat mutatott meg nekünk és más Waldorf intézményekből érkező kollégáinknak, valamint Michael-sorozatán keresztül (*Szent Mihály 12 aspektusa*) tartott előadást a közösségalkotásról, a michaeli szellemben létrejött közösségek lehetőségeiről és csapdáiról. (Ld. Forgács Erzsébet cikkét ebben a rovatban, a képeket és a hozzájuk tartozó szöveget az Új Impulzus 2003. Mihály napi számában, valamint a képekhez tartozó gondolatokat a Metamorfózis 2003. II.számában.)

- február elején Thilo Koch

tartott nálunk országos portfólió szemináriumot, ill. segítette iskolánkat a portfólió módszer terén a tanárainkkal és diákjainkkal való találkozások alkalmával. Maradandó élmény volt mindannyiunk számára, ahogyan ezt sokaktól visszahallottam. (A portfólió hazai gyakorlatában iskolánk – talán mondhatom – **úttörőként az élre állt. A módszer lényegéről a Dióhéj** korábbi számaiban - 2009. Márton nap, 2010. János nap, valamint: Metamorfózis, 2009. karácsony - már írtam, és Thilo **nyilvános előadásain is meg lehetett vele ismerkedni.** Ld. még Pricce Márton, 12-es diákunk itt **következő cikkét!**) **A szemináriumon** – az ország Waldorf iskoláinak **képviselői, valamint érdeklődő szülők mellett** – itt volt az Oktatás-kutató Intézet három tudományos munkatársa: Réti Mónika, Jakab György, Varga Attila; az **Educatio Kht. részéről** – szervezőtársam – Papp László (aki egyébként a Magyar Waldorf Szövetség „leányvállalatának”, **pedagógiai szolgáltató intézményének, a Waldorf Háznak munkatársa**); a **közoktatás részéről Kereszty Zsuzsa,**

mint pedagógus körökben ismert szakteknintély, aki az ELTE tanítóképzőjének évtizedeken át volt vezetője, ill. aki a hazai reformpedagógia elkötelezett támogatója. (Többük visszajelzése volt, hogy nagyon értékes munka folyik iskolánkban, sőt, ennek nyomán további együttműködési lehetőségek látszanak kirajzolódni, azon felül, hogy ösztönzést kaptunk arra, hogy a jelenleg készülő új Waldorf kerettanterv részévé tegyük – mint lehetőséget a Waldorf iskolák számára – a portfólió módszerét.) A néhány napos munka után iskolánk tanári kara folytatni kívánja a megkezdett munkát, sőt, részese kíván lenni annak az európai kezdeményezésnek, mely által tagja lehet a 8 ország Waldorf iskolái és Waldorf Szövetségei, valamint az Európai Waldorf Szövetség (European Council for Steiner Waldorf Education) által kezdeményezett és támogatott EPC rendszernek

(EPC: European Portfolio Certificate); ezáltal lehetőség nyílik arra is, hogy diákjaink egy „Európa-kompatibilis” bizonyítvány mappát, ill. ebbe kerülő portfólió bizonyítványokat kapjanak munkájuk nyomán. Ez már a küszöbön áll. Termékeny napok voltak...

- következő meghívott vendégünk Christof Wiechert volt, akit még egy november végi/december eleji szervező munkával sikerült ide hívni február közepére. Őt – aki hosszú éveken át volt a Goetheanum Szabad Szellemtudományi Főiskolája Pedagógiai Szekciójának vezetője, magyarul: a „világszintű Waldorf főnök”, valamint iskolánk jóbarátja, aki rendszeresen tartott itt országos képzéseket éveken át – kifejezetten azért hívtuk, hogy jó kapcsolatainkra való tekintettel, segítsen nekünk szorongatott helyzetünkben. Christof napokon át – gyakorlatilag pihenés nélkül – dolgozott: beszélgetett volt és jelenlegi vezetőségi tagokkal, a Vállalkozói körrel többször is, tanárokkal, szülőkkel, órákat látogatott, előadásokat és megbeszéléseket tartott a tanári konferencián, előadást tartott felső tagozatos diákjainknak, stb. Végül nyilvános előadáson vehettünk részt, melyen kifejtette, mi volt látoga-

Kincses Gergő, 9. osztály - grafit

tása, munkája eredménye abban a néhány napban, valamint javaslatokat tett. (Az akkori, egész iskolának szóló nyilvános előadás szövegét felvettük; jelenleg várjuk, hogy leirat készüljön, mely fordítás után – tudomásom szerint – hozzáférhető lesz.)

- március 23-24-én, péntek délután és szombaton egész nap, részt vehettünk azon a 30 órás továbbképzésen, amely a kooperatív tanulási technikába vezetett be bennünket. (A tanfolyam fele ment le most, a második fele később kerül megrendezésre.) Ezek a technikák (talán mondhatom: ez a módszer) kifejezetten azt szolgálja, hogyan vonható be a tanórai munkába ugyanazon idő alatt gyakorlatilag az összes diák,

hogyan kaphatnak egyazon órán belül négyszer-öttször több megnyilvánulási lehetőséget egy hagyományos órához képest, és hogyan vonhatóak be a diákok jobban saját tanításukba. (Hogy csak néhány, lényeges szempontot emeljek ki, a teljesség igénye nélkül.)

- jelenleg pedig (március vége, április eleje) folyik a nagy sikernek örvendő, ún. kísérleti epocha a felső tagozaton, melyről eddig minden évben szintén hírt adtunk a Dióhéj hasábjain.

Zajlanak az események tehát, és reméljük, mindezek pozitív hozadéka szembetűnően is látható lesz, rövid időn belül.

Kocsis Boglárka (4. osztály): A Polip

*A víz alatt
árnyék halad,
cikázó halrajok.
Vagy mégsem hal,
inkább korall.
Mi mozdul újra ott?
Zúg és sziszeg,
árnyéksziget,
sűrű, alakítalan.
Miféle lény
mozdul felém?*

*Ezer karja van.
Itt van közel,
húz és ölel,
rémarca néz,
megáll az ész,
tájték a homlok.
Síkos torok
nyílik, morog,
tenger mélye reng.
Aztán csak a síri csend.*

A TÁBLARAJZ METAMORFÓZISA

Megjelent: Metamorfózis, 2012. I. negyedév

„El kell jutnunk oda, hogy a jövő társadalmi életében a világot ismét képekben értsük meg.”

Rudolf Steiner

A Gödöllői Waldorf Iskola közössége néhány külsős résztvevővel együtt, január végén egy hosszú délután keretében ismét egy izgalmas és tanulságos **művészeti-pedagógiai műhely-**munka élményének lehetett részese.

David Newbatt angol Waldorf tanár járt nálunk, aki több évtizedes tapasztalatával a gyakorlatból kiindulva fedeztette fel velünk a **táblarajz készítésének egy merőben új aspektusát. Ezt követően pedig az esti előadásában az antropozófus és Waldorf intézmények fejlődési problémáinak megértéséhez, a közösségek alakulásához adott megfontolásra érdemes szempontokat; szintén képileg megfogalmazva, a festményein keresztül.**

David Newbatt nem ismeretlen a magyar antropozófiai és Waldorf körökben az Arkánium Szellemi Iskola Kiadótól 2003-ban megjelent *Parsifal a XXI. század embere* című **gyönyörű kötetben** 112 illusztrációját csodálhatjuk meg. Ugyanebben az évben tartott

előadást is a Magyar Antropozófi-ai Társaságnál, és az *Új Impulzus* folyóirat Mihály napi száma is bemutatta azokat a festményeket, melyek Mihály tizenkét megjelenési formáját az állatégóvi jegyekhez kapcsolódóan tárja elénk. Erre a képsorozatra épült diavetítésel az esti előadása is.

A *Metamorfózis* hasábjain **szintén láthattuk ezeket a műveket, sőt, egy évvel később még hét színes táblarajzát is, amelyek Goethe meséjéhez, A zöld kígyó és a szép lillomhoz készültek.**

De miben is mutatkozott meg a **táblarajzról tanult újszerűsége?** Waldorf pedagógusok körében nem képezheti vita tárgyát a **táblarajz jelentősége, fontossága. Ám** mindeddig az volt az uralkodó és általánosan elfogadott felfogás, hogy a táblarajz az epocha elején – mintegy meglepetésként - készen várja a gyermekeket az **osztályban, hogy kifejező képi erejével felkeltse érdeklődésüket, majd folyamatosan fenn is tartsa azt.** A jó táblarajz ilyenformán képes **előrevetíteni és egy képbe sűríteni** az epocha témájának lényegét, és

fontosabb tartalmi elemeit.

Most azonban arra kaphattunk példát, hogy miként lehet a tanulók **szeme előtt úgy elkészíteni** a táblarajzot, hogy végig aktív részesei lehessenek a folyamatnak. Mindannyian együtt dolgoztunk Daviddel a kiosztott fotókartonokon a táblakrétákkal. Megtapasztaltuk, hogy a **színek teremtő ereje által, a létesülő formákban szü-**

letik meg előttünk és a kezünk nyomán egy olyan tájnak a képe, melyen a hegy mögül felkelő Nap fényében, a fokozatosan szétáradó ragyogásban átélhetővé válik a metamorfózis maga! Érezhettük, hogy az állandóan alakuló kölcsönhatások mozgásban tartják a képet és mozgásban tartják a **szemléelő lelkét is.** És mi egyébre várhatna egy tanár, ha nem arra, hogy valami megmozduljon ott belül a diákjaiban?! Mert ha ez megtörténik, akkor tud felébredni **a cselekvésre ösztönző fantázia is;** kezdetben éppen az utánzás folytán, amikor még nem a saját lelkében kell élnie a gyermeknek, **hanem a környezetében élők lelkében. S mint Rudolf Steinertől tudhatjuk, csak ezen a módon juthat el az ember a szabadsághoz, amely aztán az egyéni iniciatívákban is kifejeződésre jut.**

Nekem személy szerint ezért is izgalmas volt ez a megközelítésmód, mert arra készítetett, hogy újra elgondolkodjak a táblarajzok **pedagógiai értelméről, és arról,**

hogy az életkori sajátosságok figyelembe vétele nem csak és kizárólag a téma képi megformálásában ölthet testet. Az alsóbb osztályokban biztosan helye van a **kész, „meglepetés” táblarajznak** is, ami, mint egy ikon, szent és **„érinthetetlen” a tanulók számára.** De helyet kell adnunk a **gyermek előtt készülő formának is, mert másfajta lelki minőségeket** szólít meg náluk.

Ez egy fejlődési ív, melynek során talán Rudolf Steiner táblaképei is közelebb kerülnek a gyakorlathoz, ha megpróbáljuk újra felfedezni azokat.

David Newbattnek sikerült **élővé tenni Steiner kijelentését: „Képszerű az egész természet, és el kell találnunk ehhez a képszerűséghez, akkor be fog sugározni a szívekbe, a lelkekbe, az érzelmekbe, sőt, a fejekbe is, jöllehet ez valami nagy jelentőségű, vagyis az, ami keresztüláramlik az emberen, amikor képeket ragad meg.”**

Köszönjük David, és reméljük, hogy még sokszor találkozunk!

Price Márton (12. osztály)

DIÁKSZEMMEL A PORTFOLIÓRÓL

Beszámoló a gödöllői országos portfólió szemináriumról

Egy pénteki délutánon, február közepén, a tizenegyedik és tizenkettedik osztálynak előadást tartott egy, a potsdami Waldorfból érkező, matematika és fizika tanár. Neve Thilo Koch, idős, ám magát jól tartó, szikár, magas termetű, tekintélyt és szeretetet sugárzó egyéniség. Lassan, tagoltan formálta szavait, szinte tökéletes angolsággal.

A portfólióról adott elő. Otthonosan mozgott a témában, hiszen Potsdamban ő maga volt az egész elindítója, atyja. Olyan téma ez, mely az átlag gimnazistát nemigen érdekli. S mégis, csendben, érdeklődően figyeltek a résztvevők.

Másnap, szombaton, egész napos szemináriumot tartott, főként a tanároknak, illetve az érdeklődő szülőknek. Diákok közül egyedülként mentem el, mivel valamilyen szinten kapcsolódott az évesmunka témámhoz, és végig hallgattam egész napos előadás-sorozatát.

A portfólió rendszerről, mint értékelési formáról beszélt, melyet az európai Waldorf iskolákban próbálnak bevezetni. Messzi távlatból kezdte előadását, arról beszélvén, hogy mit jelentett a reneszánsz Itáliában a portfólió, mint

a művész munkáit összegző és tartalmazó mappa. Felvázolta, hogy a kor leendő művészei hogyan jártak céhről céhre, mesterembertől mesteremberig a műveiket, alkotásaikat tartalmazó portfólióval, és hogy milyen fontos volt, hogy ezek a portfóliók gondosan összeválogatott, szelektált anyagok legyenek. Majd ez átterjedt az üzleti életre, és végül már csak ott használták, mint az üzletemberek értékét bemutató portfóliót. Ám az oktatásban ez új módszer, és az eredeti koncepcióhoz igyekszik visszanyúlni, egy olyan mappát létrehozván, ami a diák tanulmányi évei alatt elért eredményeit, kvalitásait, képességeit mutatja be. Egy portfólió elkészítése során a diák, vagy általa, vagy pedig a tanárok által választott témát dolgoz fel egy bizonyos időintervallum alatt. Ez alatt naplót vezet a munkafolyamatról, az elején célkitűzéseket fogalmaz meg, a végén reflektál az elkészült munkára és a munkafolyamatra is, összegzi tapasztalatait, értékeli önmagát. Sok különböző témában lehet portfóliót készíteni, például a gimnázium különböző gyakorlatairól (mezőgazdasági gyakorlat, szociális gyakorlat), de akár szabadon választott témában is.

Hogy megértsük, mire jó a portfólió, a modern pedagógia két **alapvető értékelési rendszerét** érdemes megvizsgálnunk: a szummatív, szám alapú, valamint a formatív, folyamatot vizsgáló értékelési rendszert.

Az első, a szummatív értékelés, a számok átlagán alapszik. Ezt nagyon egyszerű megérteni: vesszük a diákot, vizsgáztatjuk, majd az így kapott eredményeit összeadjuk, elosztjuk a számok mennyiségével, és megkapjuk a diák átlagát. Jó, rossz, eldönthetjük. Ám itt az ember csak és kizárólag az eredményeket jellemzi ezzel.

Ami viszont a tanárokat érinti, **ami az ő feladatuk, az a tanulás folyamatának elősegítése. A tanulás egy folyamat, nem egy eredmény.** Az eredmény megmutatja a folyamat egy részét, de nem az egészét: olyan, mint egy mozgó tárgyról képet készíteni, és ezt végeredménynek venni.

A formatív értékelés ezzel **szemben a folyamatra és a fejlődésre koncentrál**, ezen keresztül próbálja meg egy diák képességeit, tudását és egyéniségét értékelni.

De **mielőtt azt gondolnánk**, hogy itt világosan különválasztható jó és rossz módszer létezik, le kell szögezni, hogy ez nem így van. **Thilo Koch, előadásában ezt egy remek példával illusztrálta: Holnap hazautazom Berlinbe. És egyáltalán nem érdekel, hogy a pilóta milyen folyamatokon ment keresztül ahhoz, hogy megszerez-**

ze a tudását. Engem csak az fog érdekelni, hogy el tudja-e végezni a felszállást, leszállást, és hogy Budapestről Berlinbe juttasson. Ám nem a tanára vagyok! Így jól látható, hogy minden folyamat végén kell lennie értékelhető eredménynek.

És a portfólió épp ebben segít: Tanítási és értékelési módszer, **mely lehetővé teszi számunkra**, hogy megértsük és gyakoroljuk a formatív értékelést.

Egy portfólió elkészítése során **a diák 5 különböző fázison fog keresztül menni.**

1. Mi érdekel, mit akarok összegyűjteni?
2. Mit akarok ezekből kiválasztani?
3. Áttekintem a folyamatot. Mi volt a tervem? Mit csináltam? Hogyan?
4. Értékelem. Mi volt ebből az értékes?
5. Ha ezt a négy lépést végigcsinálod, akkor felmerül benned egy ötlet, egy új téma, egy új tevékenység.

És mit kezdesz ezzel az új tevékenységgel? Eldöntöd, hogy mi érdekel belőle, mit szeretnél

összegyűjteni... Így tehát a folyamat újra indul. Ezt a mindennapi életben is folyamatosan így csináljuk. Ám a portfólió készítés során tudatossá válik.

Thilo Koch, és a potsdami Waldorf iskola tanárai valamint diákjai immáron 11 éve végeznek portfólió alapú értékelést és tanítást. Magyarországon és más európai Waldorf iskolákban ez a tanítási módszer még nagyon új. **Ám remény van rá, hogy a jövőben meg fog tudni valósulni, és sok területen átveszi a szummatív értékelés helyét. Ezzel a céllal jött létre az EPC, a European Portfolio Certificate, mely a diák portfólió munkáinak bizonyítványa, és például Svédországban vagy Norvégiában helyettesíti az állami érettségít a felsőoktatásba való**

jelentkezéskor, bizonyos tantárgyak és szakok esetében.

S bár eredetileg csak az éves munkám során készített idegen nyelvi portfólió kapcsán szerettem volna részt venni ezen az előadáson, mégis olyan élményekkel gazdagodtam, hogy örömmel vállaltam a felkérést ennek az egész portfólió szemináriumnak, és még inkább a portfólió, mint tanítási koncepciónak a bemutatását. Mert én magam is úgy gondolom, hogy az értékelés nem lehet minden esetben szummatív, szám alapú, és ennek a társadalmi szintű tévhitnek a leküzdésére a jövőben komoly erőfeszítéseket kell tennünk.

Márpedig a portfólió éppen ezt célozza meg.

Farkas Lizett (4. osztály): Az Elefánt

Egy: Halkan lép, ha megy.

Kettő: Füle nagyra megnő.

Három: Hat tonnás a párom.

Négy: Ennyi fog elég.

Öt: Csordástul jövök.

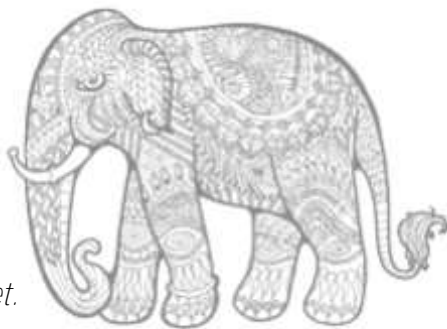
Hat: Ormánya mutat.

Hét: Agyara de szép!

Nyolc: Hallgat, hogyha morc.

Kilenc: Ágat, füvet, gyümölcsöt szeret.

Tíz: A fürdéshez homok kell és víz.

LEPSÉNYNÉL MÉG MEGVOLT!

A hetedik osztály szüleit az idei Farsang igazi meglepetéssel várta: Miklós bácsi rendezésében egész estés kabaréval készültek a gyerekek tanúbizonyosságot tenni mindarról, amit a hét közös évük alatt magukba szívtak, megértettek, elraktároztak a világból tanítójuk szárnyai alatt.

A mesterien komponált estének Kasza Brigi Ötletkuckója adott otthont, ahova a farsang péntekén egész napra bevetették magukat a hetedikesek. Reggeltől késő délutánig tartott a főpróbák sorozata, melyet csak néhány fánkszünet és egy városi sétával egybekötött ebédszünet szakítottak meg. Este aztán a székeken, sámlikon, fotelokban, pokrócokon gyülekező szülőket, rokonokat,

testvéreket másfél órán át színészi profizmussal (és waldorfos lazasággal) nevettek a gyerekek az örökzöld – és a közbeszédben is lenyomatot hagyott – Nóti Károly jelenetekkel.

A vendégszereplő, „félíg elfogyasztott” csillár fényében, a fergeteges tapsra mindannyian összekapaszkodva hajoltak meg, gyerekek és tanítójuk. Az elvégzett jó munka után felszabadultan és elégedetten mosolygó gyerekeinket és Miklóst nézve átéljük újra **azt az erőt, amely minket ide vezérelt és megtartott**, és újra és újra megajándékoz a szív és a **szellem remekbe gyúrt műveivel**.

Köszönjük Miklós, Lepsénytől Gödöllőig, hogy még mindig megvan, és egyre kerekebben, pedig nem is ülsz rajta!

A 7. osztály

Várkonyi Johanna Julianna (4. osztály): Az Oroszlán

*Az oroszlán a király,
s egy csomó más állatot lepipál.
Izmos lábai, nagy sörénye,
ő a növényevők réme.
Míg a nőstények vadásznak,
ő a kőlykeire vigyázhat.
Lakhelye Afrika,
nem kedvence a paprika.
Megegyi, mi húsos, csontos,
ez számára nagyon fontos.*

Dobos Péter

GYEREKEKRŐL, MADARAKRÓL ÉS SOK MÁSRÓL

M

árcius 3-án, szombaton tartottuk a Gödöllői

Waldorf Iskolában a Madarak és Fák Napja Országos Verseny helyi fordulóját, a Magonc Alapítvány szervezésében. Egész éves szakkörre sajnos már nincs energiám, de januártól hetente egy alkalommal készültünk erre a megméretetésre, **10 érdeklődő jelentkezővel**, akik az 5-8. osztályból kerültek ki. Közülük nyolcan vállalkoztak arra, hogy számot is adjanak tudásukról.

Ez a verseny lassan két évtizede él, és számos alkalommal sikerrel vettünk részt rajta. Bár az anyaga nagyon nehéz, hiszen az általános iskola 5-6-7. osztályos biológia tananyagán kívül magában foglal számos speciális ismeretet is, a gyerekek mégis szívesen vesznek részt rajta! Sok ugyanis a gyakorlati része: madárhang fölismerés, természet- és környezetvédelem, no meg az elméleti tudnivalókat igyekszem is a kirándulásaink során kézzel foghatóvá tenni, **az adatokat élményekkel fűszerezni.**

Talán ennek is köszönhető, hogy az évekként elelőtt a vetélkedőn részt vett „nagyok” is az első hívó szóra jönnek segíteni a lebonyolításban, akár olyan munkára

is, mint a nem túl kedvelt mosogatás...

Hogy jön ide a mosogatás? Jöhetne akár versenyfeladatként is, hiszen idén az egyik megadott téma az energiatakarékos háztartás volt, aminek kapcsán lehetett **volna erről is kérdést föltenni, de nem erről van szó. Hanem arról, hogy magát a vetélkedőt is igyekszünk élvezetessé tenni, kicsiben megvalósítani azt, amit az országos döntő két napján kapnak az oda bejutott csapatok.** No, nem a mosogatás volt a legfeledhetlenebb élmény, mindjárt elmesélem a szombati nap történetét!

Reggel 9-re érkeztünk az iskolába **segítőimmel. De a felkészülés jóval hamarabb kezdődött a feladatlapok összeállításával, ki nyomtatásával, oklevelek, emléklapok készítésével (Dobos Balázst dicsérik ezek, nagyon szépek lettek!), jutalmak megvásárlásával, az ebéd nyersanyagainak beszerzésével, stb.**

A terem berendezése és a technikai kellékek összerakása közben már folyamatosan érkeztek a gyerekek, így 9.45-kor sor kerülhetett az ünnepélyes megnyitóra: Laurán Apolka zenélt nekünk az alkalomhoz illően **egy madaras művet.** ☺

10 órától másfél órán keresztül tölthették ki a versenyzők a feladatlapot, amit a területi és országos forduló nehézségi szintjének megfelelően állítottam össze.

Vagyis nagyon nehéz volt!
(Honlapunkon megnézhető,

k i t ö l t h e t ő :
www.magonc.org)

7 feladatcsoport: az év fája (zselnicemeggy), az év madara (egerészölyv), általános biológia, madárvédelem, komposztálás, fakopáncsok, Bükki Nemzeti Park. Ezekből to-
tő, egyszerű választás, keresztrejtvény, anagramma, határozó-
jegyek fölismerése, vaktérkép.

Egy kis frissítő labdázás után átbeszéltük a megoldásokat, majd következtek a gyakorlati feladatok. Először képekről kellett madarakat fölismerni, majd hangjukról beazonosítani őket. És következett a talán legérdekesebb feladat, mely Dobos Gergő kreativitásának köszönhető: a folyosó végéről kellett messzelátóval „befogni” egy az aulán átrepülő helikoptert (Gergő távirányította), és leolvasni a rajta lévő madárnevet!

Közben Harangi Anna és Apol megfőzte a vega menüt, a húsosat csak melegíteniük kellett, mert

azt Hadházy Ágnes készítette. Kellott ehhez Gesztelyi Andris is, akitől a vadhúst kaptuk!

Szépen megterített asztal, finom ebéd feleltette a gyerekekkel az eléjük

állított feladatok nehézségeit. Utána pedig egy fantasztikus filmet néztünk meg együtt Máté Bencéről, a láthatatlan természetfotós-ról. Már aki, mert ugye volt, aki mosogatott...

Visszatérve a filmre: nem csak a hihetetlen szépségű és bravúros felvételekért választottam ezt, hanem mert a Bencéről szóló film többféleképpen is példát mutat. A gyerekek - és mindenki - számára, hogy eltökéltséggel, kitartással és persze tehetséggel egy szegény, poros kis magyarországi településről is vezethet a világhír felé az út. Példát nyújt a szülőknak, pedagógusoknak is, hogy

lehet meglátni és kibontakoztatni a gyermekben lévő lehetőségeket. És bebizonyítja, hogy a Kiskunság homokbuckái és szikes tavai is tudnak olyan izgalmas és gyönyörű látnivalóval szolgálni, mint a világ legtávolabbi, egzotikus helyei.

Közben Balázssal kijavítottuk a feladatlapokat, így 15 óraker következett az eredményhirdetés, díjkiosztás. Természetesen minden résztvevő választhatott magának a könyvekből, CD-ből, fa- és nemeztárgyakból.

Az első 3 helyezettet név szerint is megemlítem, sorrendben: Gődény Márta, Pék Ramóna, Póder Levente! Ők alkotják majd a területi döntőn résztvevő egyes számú csapatunkat.

De a tavalyi országos bronzérmes csapatunk jogán idén kétszer 3 fővel indulhatunk, vagyis az iskolai forduló 8 résztvevőjéből csak ketten nem jöhetnek velünk tovább.

Mégis ehhez a két gyerekhez fűződik a tegnapi nap legszívemmelentőbb érzése számomra! Egyikük az eredményhirdetés után odajött hozzám, és megkérdezte: „Péter, attól hogy én nem férek a csapatba, jöhetnek még az együtt készülésekre?”

Másikukat pedig hazafelé vittem egy darabig az autóban, ő azt mondta: „Tudtam, hogy semmi esélyem nincs tovább jutni, de nagyon jó hangulatú volt ez a nap!”

Köszönöm hát mindenkinek, aki segített ezt létrehozni!

Turba Zengő Anna (4. osztály): Az Egér

*Egy kis egér búzát rágcsál, beviszi a lyukba,
odabent a fiacskáit fölneveli nagyra.*

*Hogyha a sok kici egér felnőtt majd a nyáron,
láthatod majd, nagy pusztítás látszik a kamrádon.*

Mincsik István

“VESD BELE MAGAD!”

Sok szülő számára egy-
re fontosabb, hogy
gyermekét egyre
kább valódi dolgokkal vegye körül
a virtuális szemfényvesztések he-
lyett, és értelmes, felelősségteljes
tevékenységbe vonja be. Aki elfo-
gadja annak fontosságát, hogy
egészséges élelmiszert adjon csa-
ládjának, és a természetben vég-
zett fizikai munka, szokássá válá-
sának jelentőségét megérti a gyer-
meke fejlődésére nézve, annak a
Fiatal Gazdák Szövetsége egy
programban való részvétel lehetősé-
gét adja.

A program alapvetően az alsó
tagozatos gyerekeknek szól, de
magát az iskolát is támogatják
adományukkal.

A kezdeményezésükről, szán-
dékaiokról lentebb olvashattok né-
hány kiragadott gondolatot.

„A Program arra kívánja felhív-
ni a figyelmet, hogy kicsi anyagi
befektetéssel, szorgos munkával
egy család könnyedén elő tudja
állítani a saját felhasználású friss
zöldséget, ha van egy kevés meg-
művelhető földje. A Program nem
szelektál sem szociális helyzet
szerint, sem egyéb módon a részt-
vevő gyerekek között, mivel a célja
a szemléletformálás, és nem egy
élethelyzet megváltoztatása.”

„A projekt várt eredménye egyrészt
az, hogy minél több kisiskolással megér-
tesse a helyben előállított termékek
fontosságát, ezen belül pedig megérezzék

a saját zöldség minőségbeli különbségét,
s ez által az élvezeti értékeik is kifejlődje-
nek/újabb teret nyerjenek a viszonyítás
mérlegén. Mindeközben a projekt rámu-
tat arra, hogy az élelmiszer előállítás kis
mennyiségben minimális befektetést je-
lent, annál több odafigyelést, de ennek
meg is van a kézzel fogható eredménye. A
program segít abban, hogy a gyerekek - a
későbbi felnőtt vásárlók - megértsék,
megtanulják, hogy mit jelent a jó minősé-
gű élelmiszer, hogyan lehet megismerni a
jó minőséget.”

Iskolánkban a hatodik osztályban
kezdődő kertművelés tantárgyhoz is na-
gyon jól illeszkedik ez a program, s báto-
rítok mindenkit, akinek lehetősége van
rá, vegyen részt benne. Az osztálytani-
tóknál lehet jelentkezni a vetőmagvakért,
és a részvételi feltételekért.

Akinek kérdései vannak a program-
mal kapcsolatban, az alábbi honlapon
találhat segítséget: [http://
www.vesdbeleomagad.hu/](http://www.vesdbeleomagad.hu/)

Sok sikert a kertészkedéshez!

FELTETTEM EGY KÉRDÉST...

Iskolánk nehéz helyzetében arra voltam kíváncsi, vajon megosztaná-e gondolataikat azok a szülők, akik a helyzet és a hibák ellenére, persze ebbe bele nem törődve, bíznak, támogatnak és a jövőt itt képzelik el. Köszönöm a kollégáimnak, hogy továbbították minden szülő felé ezt a kérdést, és köszönöm annak a három szülőnek, akik fáradságot nem kímélve megtalálták az időt, hogy erőt adó gondolataikat megosszák - mindannyiunk számára. Következzék hát a kiküldött kérdés és az erre adott válasz!

Türkössy Szilárd

Milyen értékeket látsz ebben az iskolában, ill. mi az, ami miatt **jövőre is ide szeretnéd járattatni** gyermekedet, *annak ellenére* ami joggal felhozható az iskola ellen? (Természetesen ez nem azt jelenti, hogy mindennek maradnia kellene a régiiben...)

Mi maradunk!!!!!! A legfontosabb számomra, hogy az iskola egy közösséget alkot, és ennek **szellemében nő a gyermekem**. Hiszen ha körülnézünk a nagyvilágban, **nem ez a jellemző, hanem** inkább azt lehet látni, hogy egyre jobban elhidegülnek egymástól az emberek, sőt a gyerekek is.

A minap olvastam, hogy egy **jól menő vállalkozás** jól képzett szakembert keresett, 180-an a végzettségük alapján megfeleltek **az elvárásoknak, de csak 2 fő volt** akit úgy ítélték meg, hogy képes csapatban dolgozni! Én, mint munkáltató tudom, hogy nem az **a fontos, hogy milyen mértékű** lexikális tudást halmozott fel az álláskereső, **hanem az, hogy bele**

tud-e állni abba a feladatba, amit **elvárok tőle, amit megtanult** azt tudja-e alkalmazni, elég fejlődőképes-e, elég kreatív-e, és nem utolsósorban, képes legyen összefüggően **beszélni**.

Számomra ezért fontos, hogy olyan középiskolába járjon a fiam, ahol milderre felkészítik. Fontosnak érzem, hogy kamasz éveiben ne legyen agyonterhelve, és ha majd leérettségizik, tele legyen lelkesedéssel, és akarjon magáért, magának tanulni, és olyan szakmát választani, ami hozzá illik, és szeretni fogja.

Nagyon anya vagyok és fontos számomra, hogy mosolyogjon, boldog legyen, jól érezze magát, és optimistán álljon a világban. Ha most ezt látja és ez veszi körbe, **mindig erre fog törekedni felnőtt** életében is, bármilyen nehézséggel is találja szembe magát!

Szabó Szilvia, 9. osztály

Ha szabad ilyen trivialisokat és abszolút szubjektív dolgokat írni, és nem fontossági

sorrendben, csak ahogy épp eszembe jutott:

- Víz Miklós
- Ruskay Andrea
- És a többi tanár, akik jó emberek, örülök, hogy ilyen emberek foglalkoznak a gyerekeinkkel.
- **Zebraórség.**
- Olimpia, ünnepek.
- Ajtók, mozaikok, egyebek.
- **Szülő-** és osztálytársak.
- Termik-tábor és vonzaskörzete.
- Festmények.
- **Petőfi-** és Nóti-est.
- Mindenféle kézi munkák (**kertművelés, kézművesség, kézi-munka, festés, stb.**).

És biztos van még ezer dolog, hirtelen ennyit szedtem össze. A mélyebb gondolatokat meg meghagyom másnak. Azért egy mégis: humanizmus.

Gődényné Hajdu Gabriella,
5. és 7. oszt.

Ebben az évben is rájöttem **arra, hogy még jövőre is waldorfos** szeretnék maradni. **Így megy ez évről-évre.** Tudtam persze, hogy ez most sem csak rajtam áll, „**némileg**” függ a **fi-**amtól is, aki idén már hatodik éve **kop-**tatja a **gödöllői iskola** padját. Szerencsémre a **kisebb-nagyobb** hullámvölgyek – melyek az iskolás évek természetes velejárói – ellenére ez évben is

úgy nyilatkozott, hogy maradunk, amíg csak lehet. Válaszától meg-**könnyebbültem.** Mert itt **szülőnek** is jó lenni. De menjünk csak szép sorjában. Szeretném visszapergetni az eseményeket, összeszedni az emlékeimet, s felsorolni azokat az érveket, amiért mi még mindig a **Gödöllői Waldorf Iskola elkötele-**zettjei vagyunk. **Laikus szülőként,** tudományos magyarázatok nélkül.

Az alsó tagozatos évek – „**játszani is engedd**” – időszak. **Szalai Imre osztálytanító** törődő kezei alatt megalapozta a felső tagozatos nagy felfedezések és **kibontakozási lehetőségek** korszakát. Számomra ma is maga a csoda az, hogyan tanultak meg **gyerekeink „mankók nélkül járni”,** azaz üres füzetlapokra egyenesen és egyenletesen írni, szabályos kört rajzolni, vidéki gyerekek módjára fára mászni, egymásra hangolódni. Hogyan kezdtek **rájönni a teremtő kézi munka ízére,** hogyan kezdtek felfedezni az eu-

Timár Enikő, 9. osztály - grafit

ritmián keresztül a mozgás és a **beszéd bennük rejlő egységét**, s hogyan kezdtek ráérezni a **tanulás és az ebből fakadó tudás** örömére. Mindez egyénre szabva, **a szülőkkal való állandó párbeszédben**, s ahol szükség volt rá, plusz tanácsadással, segítséggel **és hittel ment végbe. Az üdvözlő** és a jutalmazó kézfogások ereje, **az első Mihály napi együttes napfelkelte köszöntők, Szent Márton** napi lámpások és tüzek, az Adventi Kör maradandó emlékei nemcsak gyermekeinket, hanem **minket, szülőket is összekovácsoltak az iskolával. A felső tagozat első évei** – hála pedagógusaink lelkes és magas színvonalú szakmai munkájának - számunkra a **teljes kibontakozás lehetőségét**, figyelemösszpontosítás javulást s ezáltal több sikerélményt hozott. Az alsó tagozatban mozgással, ritmussal átítatott anyanyelv és **idegen nyelv oktatás a felső tagozatra** már teljes mértékben beérni látszik. A Waldorf iskola nemcsak száraz tananyaggal, hanem a megfoghatóság, a megtapasztal-

hatóság, a kísérletezés maradandó boldogságával is megajándékozta diákjait. Az iskolakertben gondozott növények hálásan **szólgálnak élő és mindig változó szemléltető eszközként a növénytan tantárgy élvezetes elsajátításához.**

Bár eddig még nem próbálkoztunk másfajta iskolával, gyermek zenei tanulmánya kapcsán mégis kénytelenek voltunk **szembesülni a „való világgal”, azaz a mai oktatásrendszer buktatóival.** A szolfézs tantárgy és oktatói által **„ütött sebeket” a felejthetetlen énekórákon** – hála Dóra néninek - **ez évben úgy tűnik, sikerült teljesen kiheverni.**

Mi most körülbelül itt tartunk. Az elkezdett utat a fentiekben röviden vázolt okok miatt szeretnénk együtt végigjárni a mi Waldorf iskolánkban. Hogy továbbra is napról napra gyarapodhassunk szellemileg és érzelmileg, **gyermekként és szülőként egyaránt!**

Zsigmond Tünde, 6. osztály

Balló Miklós Domonkos (4. osztály): Vers a végtagjainkról

*A végtagjainkkal teremtjük a dolgokat,
kivéve az álmokat.*

*A kezünkkel játszunk, verekedünk,
de az utóbbit nem szereti a tanárunk.*

*A kezünkön és a lábunkon kívül van egy dolog,
amivel a másikat csúfolni csúnya dolog.*

*A kezem, s a lábam arra is való, hogy a problémáim
megoldjam,*

BESZÉLGETÉSEK "FÉSZEKHAGYÓKKAL"

„...olyan volt az egész iskola, mint egy második család, vagy rokonság. „

Interjú

ZOMBORY THERÉSE-ZEL

Készítette: Türkössy Szilárd

Kedves Therése! Először is örömmel látlak újra iskolánkban, ill. hogy sikerült beszélgetni veled! Mikor is érettségiztél?

2005-ben, még a hagyományos rendszerben (kb. 4-es eredményel; nagyjából mindenből ötösöm volt, talán egy hármasmom volt). **Mi voltunk a második érettségiző évfolyam az iskola történetében.**

Mennyire volt neked nehéz az érettségi, ill jártál-e különórákra?

Különórákra nem jártam, és úgy emlékszem, **hogy a vizsga előtt nagy feladatnak tűnt az érettségi; bár inkább a megelőző évek voltak nehezebbek.** Talán azért, mert egy nagy misztikum övezte ezt a megmérettetést, talán azért, mert nem volt sok Waldorf diák, akik korábban érettségit tettek.

Végül a valóságban milyennek

élted meg a vizsgát?

Szerintem túl sokat beszélünk arról, hogy milyen nehéz lesz. Szóval nagy dolog volt, igen, de **mégsem volt olyan szörnyű vagy nehéz.**

Merre vezetett az utad utána?

Svédországba mentem egy egy-éves textil-kurzusra. Mindenféle technikákat tanultunk, gyakorlatban és elméletben is. Tehát volt pl. textil-történet, szbaás-varrás, szövés, divattervezés, stb. Ez egy-fajta főiskolára előkészítő kurzus volt. Utána Ausztráliába mentem egy évre. Farmokon dolgoztam és utaztam. Ezután hazamentem Svédországba, és másfél évig óvodában dolgoztam. Majd újra Ausztrália következett egy évre, végül megint vissza Svédországba, óvodába.

Ezt szabad egyébként Svédországban, képesítés nélkül óvodában dolgozni?

Igen. Ez ott úgy működik, hogy egy csoportban kell lennie egy óvodapedagógusnak, ill. egyvalakinek, akinek lehet alacsonyabb végzettsége is.

És most?

Most újra megyek vissza Ausztráliába.

Távolabbi tervek?

Most olyan helyzetben vagyok, **hogy egyelőre várok, hogyan alakulnak a dolgok, és majd meglátom, hogyan tovább.**

Nem szeretnél felsőoktatásba menni, diplomát szerezni?

Nekem ez soha nem volt nagy álmom. Ha diploma kell majd valamihez, amit szeretnék csinálni, akkor elvégzem az ahhoz szükséges iskolát. Egyáltalán nem **tartom kizárt dolognak, hogy a jövőben újra elkezdjek tanulni.** Azonban **az elmúlt időszakban más dolgok vonzottak.**

Nem érzed, hogy kallódsz vagy sodródsz az élettél?

Nem, egyáltalán nem. Szerintem minden tapasztalat fontos: úgy, **ahogyan egy főiskolai végzettség** tapasztalat, ugyanúgy tapasztalat egy munka vagy egy utazás is.

Nem félsz attól, hogy diploma nélkül nem tudsz majd megfelelően érvényesülni, vagy olyan munkát végezni, amit szeretnél?

Nem. Szerintem ez nem a diplomán múlik, hogy kinek milyen munkájha lesz. Az a lényeg, hogy azt csinálja az ember, amihez ért vagy amit szeret csinálni, és akkor megtalálja a helyét.

Hogy emlékszel a Waldorf iskolára? Milyen szerepet töltött ez be az életben lassan hét év távlatából nézve?

Nagyon nagy szerepet. Itt volt az **összes barátom. Amikor elkezdődött az iskola, akkor még mindenki ismert mindenkit, még akkor is, amikor befejeztem.** Igazából olyan volt az egész iskola, mint egy második család, vagy rokonság.

Hogyan készített fel téged ez az iskola az életre, ill. arra a fajta életvitelre, amit folytattál/folytasz? Ért-e valami hátrány? Kaptál-e ettől az iskolától pozitívumokat?

Sokat nem gondolkodtam ezen, mert Svédországban nem volt furcsaság, hogy Waldorf iskolába jártam. Nem volt ez nagy újdonság ott, egyáltalán nem volt **negatív diszkrimináció vagy előítélet.** Ott jobban elterjedt a köztudatban, hogy mi a Waldorf iskola a maga valóságában. Szóval

negatívum nem volt az életemben **emiatt, inkább érdeklődéssel fordultak felém az emberek.**

Sok mindent elmondta magadról már eddig is, arról, hogy mit gondolsz a boldogulásról, ill. hogy mennyi helyen jártál. Ehhez azért minden bizonnyal szükségesek voltak bizonyos adottságok, valamiféle bátorság, ill. találékonyság. Honnan vannak meg ezek benned? Család, öröklött adottságok, neveltetés, iskola?

Szerintem ez mind együtt. Nagyon sokat tanultam pl. az utazásaimból, sokat megtudtam magamról. De biztos, hogy az iskola is nagyon nagy hatással volt rám. **Pl. szerintem megőrizte azt az „eredeti egyéniségemet”, ami voltam akkor, amikor elkezdtem az iskolát. Itt úgy lehetett fejlődni,** hogy közben senki nem próbált minket átformálni.

Ezt hasznosnak találtad az életben?

Igen. Adott egy magabiztosságot, egy hitet abban, hogy az ember képes arra, amit szeretne csinálni?

Vannak-e negatív emlékeid az iskolából?

Biztosan. Volt egy időszak – talán harmadikban -, amikor egy kicsit nehéz volt. Úgy éreztem akkor, hogy a diáktársaim csúfolnak azért, mert lassabban olvastam,

pl. Ilyenek. De ezeket megbeszél-
tük a tanárral, és kiderült, hogy egy félreértés volt.

Volt-e olyan tantárgy, amiben úgy érezted, hogy kifejezetten gyenge voltál az itteni oktatásnak felrható okból?

Amiben csalódott voltam az az angol volt, mert folyamatosan új tanárokat kaptunk: tíz év alatt volt vagy 12 tanárunk. Mindig, ha új tanár jött, akkor kellett egy kis **idő, hogy felmérje, milyen szinten vagyunk, mit tudunk, és ahogy** elkezdtünk haladni, akkor máris jött egy újabb tanár. (Amikor kimentem Ausztráliába, ki is derült, hogy nem olyan jó az angoltudásom, mint gondoltam. Németből pedig jobban is érettségiztem.) Ez volt talán az, amiben hiányérzetem volt, és talán még az informatika. De akkoriban ez még **gyerekcipőben járt itt; nem tudom, most** hogy van.

Hasznodra volt-e az eurytmia? Kaptál-e ettől valamit, amit most ki tudsz használni?

Most nagyon hiányolom, hogy nincs az életemben eurytmia, mert szerintem nagyon jó ellazulási forma, egyfajta aktív pihenés, ami segít koncentrálni. Azt is hiányolom, hogy csoportosan csináltunk dolgokat, meg zenére. Szóval hiányolom.

Hogy emlékszel vissza az ünnepekre?

Az ünnepek mindig „ünnepélyesek” voltak. Fontosak voltak; a családom is jelen volt. Valahogy bekeretezték az évet. Nekem fontosak voltak.

Továbbviszed ezt a mostani életedbe?

Talán kicsit másképp vannak ezek most jelen az életemben, meg Svédországban más ünnepek is vannak. De pl. az ádvent most is fontos, és mindig visszaemlékszem, mennyire jók voltak az ádventi kertek.

Nem bántad meg, hogy Waldorf iskolába jártál?

Nem, egyáltalán nem! Nekem nagyon-nagyon sokat segített az,

hogy Waldorf iskolába járhattam. Svédországból jöttem öt évesen ide, és nekem nagyon nagy különbség volt az itteni lét. Biztos vagyok benne, hogy ha állami iskolába jártam volna, akkor nehezen viseltem volna a beilleszkedést. De itt elfogadtak az emberek annak, ami voltam.

A gyerekeidet Waldorf iskolába íratnád?

Nagyon szívesen, ha lenne rá lehetőségem. Mindenképpen. Sajnáltnám, ha ezt nem tudnám megtenni.

Köszönjük szépen a beszélgetést, és minden jót kívánunk neked a további életedbe is!

*Van egy törzsem, rajta vállam,
benne bordám, benne májam.
Szívem is ott dobog,
még gyorsabban, ha futok.
Gerincem is nagyon fontos,
nélküle nem is mozgok.
Gerincem tartja törzsem,
vállamból jön ki két kezem,
kézemről az ujjak,
azok még mindig újak.
Újkon a tíz köröm,*

*Ha nem lennének, nem lenne benne sok
öröm...
Testemben van még lélek,
addig ott van, míg élek.
Amikor pedig meghalok,
lelkemet a Mennybe viszik az angyalok.*

*Várkonyi Johanna Julianna
(4. osztály)*

KITEKINTŐ

A MAGYARORSZÁGI KERESZTÉNY KÖZÖSSÉG HÍREI

Megalakult az első magyar állandó gyülekezet

Az antropozófia nem csak a pedagógia, az orvoslás, a művészetek, stb. terén hatott és hat termékenyítőleg, de a vallási életben is. Hazánkban szintén felébredt az igény, hogy a vallásnak, az egyházi életnek új fényt adó Keresztény Közösség megjelenhessen. Hosszú évek munkája után most megszűnt az ideiglenes helyzet, mert Silye Imre és Gwendolyn Fischer személyében állandó papok szolgálnak az immáron állandó gyülekezetben, állandó helyszínen. (Megjegyzés: Gödöllőn Bozókiné Anna vezet evangéliumi csoportot a Keresztény Közösség szellemiségében. Érdeklődni: 06-20-463-41-63.) A fent jelzett tevékenység és események jegyében született magyar fordítása Hans-Werner Schroeder: A keresztény közösség - keletkezés, fejlődés, célkitűzés c. könyvének, Hillerné Szende Sára jóvoltából. Az itt következő részlet a könyvből - amely egyelőre csak néhány példányban, magánkiadásban jelent meg - nem csak könyvajánlóként jelenik itt meg, de egyszersmind fel kívánja hívni a figyelmet az új magyar lehetőségekre, és röviden be kíván mutatni valamit abból a szellemiségből, amelynek jegyében a Keresztény Közösség munkája zajlik. Következő számunkban részletesebben is olvashatnak a közelmúlt eseményeiről, a Közösség magyarországi helyzetéről, a lehetőségekről, és a gödöllői vonatkozásokról.

Célkitűzés

A könyv végén feltesszük a kérdést, hogy melyek a Keresztény Közösség feladatai és céljai? Ezek összefüggésben vannak az emberi lét feladataival és céljaival a Földön és az életünk során felvetődő mély értelmű kérdésekhez kapcsolódnak:

- Honnan jövünk?
  - Hová megyünk?
  - Mi az értelme életünknek?
  - Kimerülhet-e az élet értelme a földi jólétre, boldogságra, gazdagságra és hatalomra történő törekvésben?
  - Van-e esetleg másfajta célkitűzése is emberi létünknek?
- Mindaddig, amíg mi emberek

földi létezésünket tartjuk egyedüli valóságnak, addig az ilyen kérdéseknek számunkra nincs értelme. Amint azonban felébred bennünk egyfajta érzés, hogy a földin kívül más értékek is vannak, akkor az a kérdés, hogy honnan jövünk, mélyebb értelmet kap számunkra.

Létezik-e még valami más még **születésünk, fogamzásunk előtt? Esetleg egy önnön tudatában lévő élet a szellemi világban?** Tudatosan jöttünk-e le a szellemi világból a földi világba, hogy olyan tapasztalatokra tegyünk szert, amelyeket a mennyei világban nem tudunk megszerezni és, hogy majd így földi emberként tovább **tudjunk fejlődni? Vajon azért történik-e így, hogy sorsunkkal szembesülve tévedéseinken, bűneinken és hibáinkon keresztül olyan kihívásokat éljünk meg, amelyek által minden nehézség ellenére tovább fejlődhetünk? Felvetődhet a kérdés, hogy földi sorsunk számára magunkkal hoztunk-e a földi létezésünk előtti világból egy adott feladatot, és ezért felelősséggel tartozunk-e?**

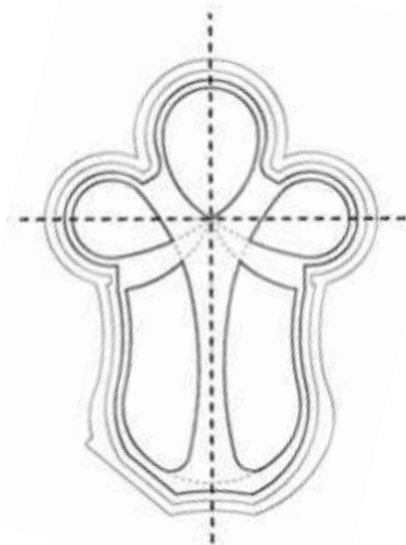
Ma sokan számolnak be a halál küszöbén átélt ún. halálközeli tapasztalataikról, amelyek sokféleképpen utalnak olyan élményekre, miszerint a halál küszöbén egészen másként látják lefolyt életüket, mint eddig.

Egyes beszámolók egy Fénylényről szólnak, az Ő végtelen nagyságáról és szeretetéről. Átélik, hogy ez a lény tökéletesen ismeri őket, mélységes szeretet árad belőle emberi individualitá-

suk felé és mélyen érdeklődik földi sorsuk iránt.

Feltehetőleg nem tévedünk, ha az ilyen tapasztalatokban **Krisztussal történő találkozásokat látunk. Együttal meglepődve állapíthatjuk meg, hogy az új évezred küszöbének átlépésével egyre mélyebben és gazdagabban közelednek felénk az ilyen tapasztalások.**

Rátéekintve erre az emberek felé áradó átfogó szeretetre és **együttérzésre, ószinte vágy ébredhet az emberben: Bárcsak eddigi földi életem minden óráját úgy használtam volna fel, hogy méltó lehetnék erre a Fénylényvel történő találkozásra! Együttal mély felelősséget kezdünk érezni a földön bejárt útjainkért.**

Farkas János

A MAGYAR WALDORF SZÖVETSÉG KÖZGYŰLÉSE

2 012. március 3-án volt a MWSZ közgyűlése, amelyről egy rendhagyó beszámolót olvashattok, amely nem feltétlenül tükrözi mások véleményét.

A közgyűlés, mint sajnos a közgyűlések nagy része, érdeklődés hiánnyal kezdődött: az elsöre meghirdetett időpontban nem volt meg a szükséges létszám, így a félórával későbbi időpontra összehívott közgyűlés volt csak szavazó képes.

A leköszönő, számomra nagyon kompetensnek tűnő vezetőség, sok sikerről számolt be:

- Komoly pályázati munkával sikeresen nyertek meg több pályázatot, az iroda megvásárlására, technikai eszközökre, a tantervi feladatok finanszírozására és működési költségekre.

- Az oktatási törvényi egyeztetések és az elfogadáshoz szükséges lobbitevékenységek szép sikerrel zárultak, a Waldorf közösség számára kedvező szövegezést fogadtak el, fennmaradhatnak iskoláink a jelenlegi szellemiséggel, nem kell beolvadnunk az állami rendszerbe.

- Kifizettek tartozásokat, kifizették az iroda hitelét, és célzott tartalékokkal rendelkezünk a kerettanterv készítésére.

A jelenlegi elnökség munkáját jól segítette a korábbi vezetőség és a meglévő struktúra.

Az elnökség társadalmi munkában látta el feladatát, támaszkodva az irodára. Sikeresnek ítélték meg a néhány éve meglévő új működési formát. A különféle Gyűlések (Óvodák, Iskolák, Fenntartók, Képzések, stb. gyűlése) komoly munkákat végeztek, teljes konszenzusban alkottak meg névhasználati és működési anyagokat.

A Waldorf Ház (mint pedagógiai szolgáltató intézet, a Szövetség „leányvállalata” – a szerk.) 3 éves tervvel rendelkezik a működésre és feladatokra.

A távozó elnökség megköszönte a számukra nyújtott sok segítséget a fenti sikerek eléréséhez.

Természetesen még további komoly munkákra van szükség, pl. megszületett anyagok integrálása, a tanári képzés akkreditációja, kerettantervek elkészítése az új előírásoknak megfelelően, stb.

A leköszönő elnökségi tagok helyére a Gyűléseknek kellett javaslatot tenni, hogy az új elnökség megalakuljon és átvegye a Szövetség vezetését. Sajnos ez majdnem megghiúsult, mivel az Iskolák Gyűlése nem tudott két elnökségi tagot javasolni. Végül

hosszas rábeszélés-
sel ideiglenes megoldásként két jelenlévő tanár „kijelölésre” került. Megalakult az új elnökség. A dolog külön érdekessége volt számomra, **hogyan az Iskolák Gyűlése javaslatára, majd a közgyűlés által elfogadásra került, hogy a MWSZ elnöke a jövőben**

Waldorf pedagógus legyen, és **pont az Iskolák Gyűlése nem tudott tagot javasolni.** A Fenntartók Gyűlése részéről javaslat volt, hogy az elnökségi tagok szerény díjazásban is részesüljenek a végzett munkájukért, mivel azt a pedagógusok társadalmi munkában nem tudják vállalni, ezt egyébként **az Iskolák Gyűlése képviselői is elmondták.**

Az elmúlt év pénzügyi beszámolója észrevételekkel elfogadásra került, azonban a 2012. évi költségvetési tervezet heves vitákat robbantott ki. Egy korábbi megállapodás alapján a **leköszönő elnökség a Szövetség szűk működésére és fenntarthatóságára dolgozott ki és javasolt egy kiegyensúlyozott költségvetést (kiadás és bevétel megegyezett).** Azonban a **közgyűlés heves viták után a költségvetésbe beleszavazta olyan projekt kiadások és bevételek feltüntetését, amelyek szorosan nem a Szövetség működéséhez szükségesek.** Így belekerült az akkreditáció finanszírozása, kerettanterv

Krolikowski Eszter, 9. osztály - grafit

finanszírozása, és egyéb projekt kiadások, és részben ezek finanszírozására már rendelkezésre álló időbeli elhatárolások és remélt pályázati pénzek.

Ezzel a 2012. évi költségvetés egy kiszámíthatatlan és rendszeresen változtatni szükséges költségvetéssé vált, mivel a különféle projektek mind kiadási oldala, mind bevételi oldala bizonytalan.

Végül döntés született, hogy a tervezett 21 millió forintos tagdíjat önkéntes, többkörös felajánlás **alapján tervezik összegyűjteni,** ami a jelenlegi Waldorf tagok közönségeibe járó kb. 4300 gyerekekre, 4800 forint éves tagdíjat jelent gyerekenként. (400 Ft/hó/fő)

Sebastian Jüngerl

A "TÉRJ MAGADHOZ" SZIGETE

A cikk eredetije megjelent: Das Goetheanum, 2011. december 17.
Fordította: Orosz Iván

Az Ita Wegman Anya-gyermekek Otthon, olyan anyákat vesz fel, akik végleg kimerültek. Különlegessége, hogy a gyerekek is velük jöhetnek.

„Ha nem jöhetek magukhoz, akkor elmegyek egy szállodába!” – telefonálta egy anya Katharina Guldemann-nak, aki rögtön megértette: ez az anya azonnali tehermentesítést igényel. Kimerültsége **gyermeke feletti 24 órás felelősségérzetéből** eredt.

Guldemann vezeti az Ita Wegman Anya-gyermekek Otthont, Gempen –ben (Svájc). A ház feladata, hogy kimerült anyák számára adjon egy hétre szállást, ahhoz, hogy magukhoz térhessenek.

A dornachi pályaudvartól a busz 13 perc alatt ér fel a szerpentinre, a 300 méter magasan **fekvő Gempenbe, mely egy platón fekszik. Az első hó itt előbb esik** le, és tavasszal is tovább marad meg. (Itt van a Sonnhalde Gyógy-pedagógiai Intézet is, a falu erről híres.)

Ide települt az Ita Wegman ház is, ami azzal függ össze, hogy 2010. végén bezárásra került az **arlesheimi klinika 'családi-osztálya'**. Arlesheimben formális okokból nem engedélyezték egy

ilyen ház létesítését (nem eshetett lakózába), így esett a választás Gempenre.

A probléma csak abban lát-szott, hogy vajon az anyák vállalják-e az utazást ide, ahol nincsen szoros kapcsolat az Ita Wegmann klinikával sem. Végül mégis létrejött a vállalkozás, és a tervezett 2012 nyara helyett, már 2011 októberében ott állt az ajtóban az **első rászoruló anya**. 3-4 szobát hamarosan el is foglaltak; ma már várólista van.

Ez a bérlemény az erdőszélen áll, a tulajdonos lakása felett. Az **emeletre egy külső lépcső vezet** fel. Belépéskor 2 mosógépre esik tekintetünk, balra van a lakókonyha (hatalmas asztallal), jobbra egy munkaszoba a terápiák számára, majd egy kis szoba, egy anya számára. Ezenkívül van még egy lakószoba cserépkályhával, és **egy fedett terasz, gyönyörű kilátással**.

Egy további belső lépcső vezet 3 további szobához, melyek világosak és praktikusak (szőnyeg nincs), de szeretettel vannak berendezve. Minden szoba bútora más-más fajta fából készült.

Itt térhetnek tehát magukhoz az anyák, a hétköznapiaktól tehermentesítve (mint például a főzés). Antropozófia alapon képzett

bábák és egy szakápolónő gondoskodik az anyák egyéni ellátásáról.

Guldimann és csapata számára az a fontos, hogy az anyák új kapcsolatot építhessenek ki saját szerepükhöz. Ehhez elemi belátások ismerete szükséges. Guldimann korábban maga is meg kellett tanulja: **egy csecsemővel nem kell játszani!** A csecsemőnek táplálékra, tisztába tételre és alvásra van szüksége. A külvilágból szükséges benyomásait megszerzi **magának. Ebből alakul ki egy ritmikus élet, a gyermekek pedig gyorsan alkalmazkodnak a ritmusokhoz.** Fontos azonban, hogy az **anyákat megerősítsék abban,** amit tesznek. Különben nem biztosak önmagukban. Mivel nem ok nélkül érkeznek ide a házba; mindig van tanulni-, javítanivaló.

Katharina Guldimann így válaszolt kérdéseinkre:

A gyermekeiket egyedül nevelő anyák gyakrabban kerülnek kimerült állapotba?

Nem. Míg a szülésre általában alaposan felkészítik az anyákat (és partnerüket), a szülés utáni helyzettel nem sokat foglalkozunk. **Ez erőiket fokozottan igénybe veszi; éjjel-nappal.** A szülésig a **nők nagy része saját magát helyezi nyomás alá: kurzusok, jóga, stb. Ezek mellett nem marad idő másra.** Ha aztán itt van a gyerek, akkor megy tovább a bébi-iskola, a babamasszázs, stb. Állandó az aggodalom, hogy ez vagy az eset-

leg nem stimmel. A gyerekek ma-guk sem tudnak ritmust találni, pedig egy ritmikus élet sokat segí-tene mindenkinek. Kevés szó esik **a valóságról. Gyönyörű képek vannak a szoptatás szépségeiről,** de senki sem beszél nehézségei-ről, **arról hogy ez fájdalmat is okozhat. Ha egy nő ilyen él meg,** azt hiheti: én valamit nem teszek helyesen. A szülés kiszoríthat ko-rábbi szokásokat, szenvedélyeket, **melyek később újra jelentkeznek,** kezelésük szintén energiát igényel.

Mennyiben kifejeződése a kimerültség egy új konstitúciónak?

A szülés élménye következtében a **nő lénytagjai elcsúsznak helyük-ről, ezeket újra kell harmonizálni.** A gyermekágy fontos ahhoz, hogy teret kapjunk a védelemhez. Nem csak a gyermek született újjá, ha-nem az anya is. Jó tudni, hogy ez bizony hangulati ingadozásokkal jár.

A szülés élménye egy beavatás élménye?

A nő számára ez mindenképpen egy esély, áttörés, az önmegvalósít-ás megélése. A szülés után a burkokat újra fel kell építeni. Ha ez nem történik meg, akkor **később problémák léphetnek fel.** Mivel a nők a várandóssággal és a **szüléssel erősen megnyílnak,** nemcsak érzékenyebbek, hanem **sérthetőbbek is. Emiatt nem sza-bad az anyát és a gyermeket egye-dül hagyni.** Valakinek mindig ott kell lennie mellettük

tehermentesítőnek; ha csak egy nagynéninek is.

Vagy a partnernek?

Biztosan így igaz. De a férfi gyakran dolgozik. Ő is szenved: nem ismer rá feleségére a szülés után, így a munkába menekül. Csak este éli meg feleségét és gyermekét; ezek a nap legnehezebb órái. Úgy gondolom, hogy a férfiakat elejétől fogva be kell vonni mindenbe. Ehhez általában „a párok beszélgetéseit” kínáljuk a klinikán.

Megváltoztak a gyerekek is?

Saját gyerekeim 15 és 20 évesek, sokszor megfigyeltem őket. Ma a gyerekek több világosságot/egyértelműséget követelnek. Ha viszont a döntést túl korán adjuk át a gyerekeknek, akkor ezzel gyengítjük akaratát. Az anyát is segíti a határozottság: most szoptál, jóllaktál, aludj hát.

Elterjedt dolog ma a kimerültség?

Nehéz megmondani. Ma valószínűleg érzékenyebbek vagyunk. Az orvoslás is, az anyák is. Mégis gyakran hallom idősebb anyák szájából: „ezt a fajta visszavonulási lehetőséget magam is szívesen

élveztem volna... Ehelyett akkoriban valahogyan átverekedtem magamat a dolgokon”.

Végül Guldimann megállapítja: már-már politika az, ahogyan az anyákkal bánnak. Amíg a szülés és a gyermekágy költségeit az állam megtéríti, az ún. gyermekkísérés költségeit csak akkor fizetik ki, ha azt alapítványoknál kérvényezik. (Svájc) A gyűjtések az anyák részére általában sokkal kevésbé eredményesek, mint a gyermekek számára. A ház arra törekszik, hogy új anyagi lehetőségeket teremtsen az anyák számára. A napi kiadások a házban személyenként 360.- SFR-re tehetőek. Guldimann minden lehetséges eszközt hajlandó megmozgatni, bár a ház működése egyelőre egyedülálló Svájcban.

Utazásunk visszafelé, megint a szerpentinén keresztül vezet, ezúttal egy munkatársnő autóján. Ő is azt mondja: minden anya úgy érzi, hogy „nem elegendő, nem felel meg” a követelményeknek. Mert számára a feladatok sora hosszú: gyerek, karrier, párkapcsolat, sport, utazás (...), ha mindezt el akarja végezni, akkor ehhez ma négy élet sem lenne elegendő.

Hruska Ilka (9. osztály): Tündérlány

*Szállongó falevélként röppen a víz felett
Könnyedén lebben szárnya karcsú teste mellett
Csillogó szemekkel néz le a folyóra
Annak is szikrázó kék keskeny sávjára
Dallamos énekét lenn senki se hallja
Mégis arra hullámoz a folyónak habja.*

Götz W. Werner - Peter Delbrügger

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS PÜNKÖSDI IMPULZUSA

A cikk eredetije megjelent: Das Goetheanum, 2010. május 21.

A vezetés, mint
önmagunk vezetése

Pünkösöd a szabad individualitás ünnepe, (ld.: Rudolf Steiner: A kelet és a kereszténység misztériumai (GA 144), előadás 1910 május 15.) és a Szent Szellem által megragadott közösségé is. (vö: Philip Kovce: Das Fest der Freien Individualitaet. Pfingstdimensionen der „Philosophie der Freiheit“ (A szabad individualitás ünnepe. „A szabadság filozófiája” pünkösdi dimenziói. Megjelent a Christengemeinschaft 2009/6 számában.)

E két oldal kapcsolatának alapkérdése jelenik meg a vállalkozások és gazdaságunk hétköznapijainban. **A szerzők megvizsgálják, hogyan lehetséges az együttműködést úgy értelmezni, hogy abban megjelenhessék a pünkösdi impulzus.**

Gallup, a piackutató intézet már kilencedik alkalommal hozza nyilvánosságra, a munkatársak motivációját vizsgáló tanulmányát. Az eredmény lesújtó: a német munkavállalóknak csak 13%-a érez igazi elkötelezettséget vállalatával szemben, 20 % ellenben már un. **„belső felmondásban” van.**

Ez az eredmény figyelmet ébresz-

tő: **a megkérdezettek 69 %-a azt válaszolja belső emigrációjára, hogy érzése szerint felettesei nem tekintik őt embernek. Nos, mind ezt átérezhetjük akkor, ha ismerjük a helyi vezetési stílus uralkodó felfogását: „A vezetés művésze te abban áll, hogy az alkalmazottak a vállalati sűrűlódás hevét a fészek melegének érezzék!”.**

Mindez neveltség tárgya is lehet, de sok vállalkozásban maga a keserű valóság. Aki részesévé válik, az maga is tudja, hogy itt a sűrűlódás hőjét a fészek melege gyanánt „adják el”, ami Goethe szavaival így hangzik: **„érezzük ugyan a szándékot, de azt mégis nagyon lehangolónak találjuk.”**

A következményeket, mint például a belső felmondás beteges állapotát, vagy az „előírások szerint való munka” érzeteit, már jól ismerjük. Lehetséges-e azonban **egy olyan vezetés, ami betegítő melléktünetek és manipulációk nélkül is működik?**

A vezetés témájához hozzászólva Barbara Kellermann, a Harvard kutató politológusa így fogalmaz: **„aki a vezetést, az uralkodást és a követőket vizsgálja, annak az ember lényével kell foglalkoznia.” (Barbara Kellermann interjú; Brand Eins, 2009. április 4. száma)**

Azt, hogy hogyan kell veszélyes gépekkel bánni, lassan megtanuljuk. Ismerjük azt is, hogyan lehet bánni az állatokkal. De hogyan bánunk egymással emberien?

Emberségesen

Ahhoz, hogy ezt megválaszolhassuk meg kell tudnunk válaszolni a kérdést: mi is az ember? E kérdést mindannyian megválaszoljuk azzal, ahogyan embertársainkkal és önmagunkkal bánunk. Fontos, hogy a megválaszoláskor tudatos-sá váljon bennünk: milyen emberképet is rejt magában cselekvésünk.

Lehetséges, hogy ekkor egy aszimmetriára bukkanunk: a magunkról alkotott kép többnyire **pozitív, előnyös, miközben kollégáinkról, embertársainkról nem gondolkodunk ilyen egyértelműen.**

Vajon felismerjük, hogy az ember egy sokszorosán meghatározott, „inger-reakció lény”? Vagy saját lényünkben egyfajta „**praktikus emberkezelést**” valósítunk meg? (Rudolf Steiner: **Kapcsolat az élők és a holtak között** (GA 186); **A káosz irányító erői. Hogyan győzhetjük le a jelen lelki veszzeit?** Előadás, 1906. október 10.) Ez ugyanis meghatározza vezetői képességünket. **Vezetni ugyanis elsősorban azt jelenti, hogy felfogjuk saját emberi lényünket, ami egy életre szóló feladat, egy izgalmas, eredményeiben nyitott, folyamatos kutatás. Főleg persze a vezetők számára.**

Az a kérdés, hogyan tehetjük lehetségessé az egyes ember megismerését, és ennek felismeréséből cselekedni? Hogyan érvényesülhet ebben a pünkösdi impulzus?

Rudolf Steiner „**A káosz irányító erői**” c. előadásában a tudati lélek kifejlesztésének három feltételét írja le: a gondolati szabadság és szellemi megismerés mellett ott **említi a „szociális megértés” elemét is, aminek hiánya éppen az említett 69 % -os belső emigrációt eredményezi. Mert ők nem érzik, hogy emberszámba veszik őket.**

Mások sikerhez segítése

A vezetés tehát nem lehet egy idegen akarat rákényszerítése az emberre, vagy a befolyás érvényesítése a kívánt irány felé. A vezetés igazi feladata az, hogy másokat segítsen sikerekhez. Vagyis a beosztottakat. Aki ugyanis jól vezet, az képessé teszi beosztottjait arra, hogy önmagukat vezessék. Így válik az egyes beosztott kezdeményezéséből a közösség hordozójává.

Ha bepillantunk a vezetés történetébe, akkor a taylori munkaszervezésnél láthatjuk a gondolkodás és a cselekvés egymástól való szétválását. Ennek a szétválásnak egészen az oktatásig nyúlnak a hatásai, melyeket a mai napig sem tudtunk levetkőzni. Ebből az időből származik a „**fehérköpenyesek**” (mérnök, menedzser) képe: **ők gondolják ki, hogy a többieknek mit és hogyan kell elvégezniük.**

A gondolkodás és a cselekvés így

válk el egymástól, látható módon is. A régi ökonómia munkamegosztó világában mindez egészen jól működött, de ma egyre kevésbé. A munka világa egyre bonyolultabbá vált, egyre dinamikusabb lett. Főleg azonban a tudati viszonyok változtak meg, melyek ma már nem engedik meg ezt a vezetési formát.

A bizalom légköre

Ma a vezetésnek kell az emberhez igazodnia, nem pedig fordítva. **Nem az újabb és újabb vezetői modellek vezetnek sikerhez, ezek inkább „kifutó modellek”.** Ehelyett a vezetés megértése kerül előtérbe, mely feloldja a hierarchikus fölé- és alárendeltséget, ezzel a vállalkozás a bizalom által olyan légkört hoz létre, melyben a munkatársak saját vezettetésükkel **hihetetlen potenciális erőket szabadítanak fel.** A személyi vezetés

helyére az önfejlődés, az önvezetés léphet.

Az új önirányításon alapuló vezetői megértést ott kell megtanulni, ahol igény van rájuk, vagy ahol a hatalmi hierarchiák helyett a **képességek lépnek előtérbe.** A vezetés itt azt jelenti, hogy tudatossá kell váljon bennünk az önirányítás ténye. Ez tesz képessé **bennünket a szükséges teendők belátásához.**

A **kívülről jövő vezetés egyszerű feladása nem elégséges,** ehhez a tudati elemek kifejlesztése szükséges.

Szeretetteljes érdeklődés

Az önirányítás gyakorlatias, **szeretetteljes érdeklődést jelent, mely ön- és világismeretet feltételez.** Ezzel a tartással lehet megkeresni **az egyéni felismerésből a saját képességek lehetőségeit**

Izsó Boglárka (4. osztály): A Polip

*Polipfiúknak jó dolga van a tenger aljában,
nyolc poliplányt tarthat nyolc hosszú karjában.
Ám a lányoknak sincs olyan rémes dolga,
nyolc karral a mosogatást könnyebben megússza.
Ám, ha éhes, csak felmászik egy természetes sziklára,
és zsákmányát szürke bőrrel türelmesen várja.
De ha egy cápa szemet vet rája,
kilövi a tintás lötytyöt, és eliszkol egymagába.*

Harangi Rita

MEDIÁLNI KEZDTEM...

Szilárd ajánlotta fel, hogy hirdethetem az egyik új tevékenységemet a Dióhéjban, és én azt gondoltam ki, hogy ezt úgy teszem, hogy írok egy cikket a mediációról. Ez amúgy is nagyon jó téma, és olyasmiről, ami engem waldorfosként mindig is érdekelt, már akkor is, amikor még eszembe sem jutott, hogy én is mediálhatnék. Azután ez **olyan cikk lett, és ezt majd később ahogy olvasod meglátod, ahol nem csak erről írok és nem csak magamról. Inkább egy nagy köszönet lett belőle, Tiber Péter felé, akitől az egészet megtanultam.**

Azt figyeltem meg, hogy sokszor úgy alakul ki konfliktus emberek között, hogy **nem is olyan nagy dologgal kezdődik. Azután valahogy egyre dagad az egész, és végül már nem is tudnak beszélni egymással normálisan az érintettek. Beindulnak mindenféle érzelmi körök, és sokszor már nem is arról van szó, amivel az egész kezdődött. Vannak olyan barátaim, ismerőseim, akik évekig nem tudtak szót érteni egymással, de velem mindketten jóban vannak, én ráláttam mindkettejük oldalán ugyanarra a konfliktusra, és megállapíthattam, hogy az egyiküknek igaza van.**

És a másikuknak is!!! Ez benne a vicc. Soha nem értettem, hogy ha ez így van, akkor miért nem tudnak szépen leülni és rendben megbeszélni az egészet. Valahogy mindig hittem benne, hogy ha két ember fasírtban van, akkor kell, hogy legyen módja annak, hogy **zöldágra vergődjenek valahogy. Vagy legalábbis békén megegyezzenek abban, hogy miben nem értenek egyet.**

A tapasztalatom mégis az, hogy sokan hosszú ideig is képesek benne maradni konfliktusokban. Valahogy mégsem tudják egymással **megbeszélni a dolgokat. Előfordult, hogy ilyenkor hozzám fordultak, és én tudtam valamit segíteni, de sokszor nem volt szerencsés, ahogyan tettem.**

Egyszer csak eszembe jutott, hogy megtanulhatnám, hogyan csinálják ezt a profik. Tudtam, hogy van köztünk ilyen profi, Tiber Péter személyében, így beiratkoztam hozzá tavaly tavasszal az alapképzésre. Nem tudom összefoglalni, hogy mi történt velem ott, mert

nagyon különleges élmény volt. Minden ismerős volt, olyan volt, mint-ha Péter az én gondolataimat mondta volna ki hangosan. És volt egy csomó gyakorlat, ahol saját magunkon gyúrtuk át a témát, illetve magunkat gyúrtuk át valamin. Valójában önmagunkkal találkoztunk, de át is alakultunk közben. Igen, megtanultuk a metodikát, megtudhat-tam, hogy „**hogyan csinálják ezt a profik**”, de egyből ki is próbálhattam, hogy én tudom-e ezt csinálni, nekem való-e ez az egész, vagy inkább: való vagyok-e én mediátornak?

Nekem nagy megérkezés élmény volt. Most, hogy a haladó kép-zést is elvégeztem és van már gyakorlatom is (a barátaimon gyakorol-tam), alig várom, hogy én és az „**ügyek**” megtaláljuk egymást. Óriási élmény, amikor az ellenségeskedés és a frusztráció felismeréssé és megnyugvássá alakul át az emberekben, és egy nagy teher nélkül ha-ladhatnak tovább az életükben. A folyamat alatt különben magukhoz is vesznek valamit. Valamit, amitől többek és jobbak lesznek. Nem nagyon lehet ezt megfogalmazni, de sokan utólag hálásak magáért a kezdeti konfliktusért is, mert végül olyan úton vezetni őket végig, ami-ből gyarapodnak valahogyan. Őszintén bevallom, hogy azok az ügyek, amikben eddig alkalmam volt segíteni, engem is megajándékoztak, rengeteg dologgal. Olyan volt, mintha ajándékot kaptam volna az ügyfeleimtől. Ők pedig úgy érezték, hogy tőlem kaptak valami ajándé-kot, pedig nekem olyan volt, mintha én nem is csináltam volna sem-mit.

A mediálás igazából egy csodás meglepetésekkel teli folyamat. A vitatkozó felek azt érzékelik, hogy hirtelen mégiscsak tudnak beszélni egymással, pedig addig nem tudtak. Mégiscsak meg tudnak egyezni, pedig eddig nem sikerült nekik. Mindez pedig úgy történik, hogy a mediátor nem mondja meg nekik, mi a helyes, csak szinte észrevétle-nül terelgeti a beszélgetésüket. Van olyan is, hogy akik eddig ellensé-gek voltak, azok egy mediáció után barátok lesznek.

Hát ennyit írtam erről most. Ha valami még érdekel, nézd meg a honlapomat:

<http://konfliktuskezeles-mediacio.hu/>

vagy hívj fel telefonon: Harangi Rita 20-3998131

Ha pedig vannak körülöttem akik fasírtban vannak, terelgesd őket hozzám! Neked Péter, pedig NAGYON KÖSZÖNÖM!!!!

Meghívó

Április 20-án, pénteken fél 11 órakor, tanítási időben, a 4. osztálytól felfelé, minden osztály megtekint egy zseniális színházi előadást. Ez egy iskolai program, de **szülőket is szívesen várunk!**

Helyszín: az intézet területén, a sorompós bejárat melletti irodaház 5. emeleti előadóterme. Az előadás egy különleges, játékos, fergeteges humorú, interaktív, tiszta művészi alkotás Gál Tamás, kassai színész és Bodonyi András zenész előadásában. Arany János: Nagyidai cigányok című műve kerül bemutatásra. Az előadás 2010-ben minden lehetséges fődíjat elnyert. Gál Tamás óriási empátiával, fantasztikus improvizációs készséggel varázsolja el közönségét. A produkcióból humánus, alázat, tehetség árad. Igazi színházi élményben lehet részünk. Az előadás szervezője Vízny Miklós.

Másik programunk a hagyományos **Erő-Tér** tavaszi nagytakarítás, felújítás... Ennek időpontja április 28. A részletekről később tájékoztatunk. Figyeljétek az iskolában kihelyezett plakátokat!

*Ébresszük fel magunkban a ritmust, keressük meg forrásait és
új lendülettel folytassuk utunkat!*

Itt a tavasz! Ébresszük fel magunkban újra a ritmust, a gyermeket, aki szeret játszani, kipróbálni új és új dolgokat, lehetőségeket, önmagát és társait megismerve, határait keresve. Szeretném, ha most mi is ezt tenénk. Előtérbe helyezve egy kicsit kezeinket, testünket. Lesz taps, vers és ének, mozgás, testritmus, néhány egyszerű hangszer, de elsősorban egy kis jókedvet, mosolyt szeretnék csalni arcunkra és szívünkbe.

A három alkalmat együtt ajánlom mindenki figyelmébe, így teljesebb képet kapva a ritmusról. Aki nem tud mindegyik foglalkozásra eljönni, jöjjön egyre vagy kettőre, felfrissülni, kikapcsolódni.

Alkalmaink:

1. 2012. március 31. 9-12 óráig központban a testünk, mint ritmushangszer

2. 2012. május 5. 9-12 óráig központban az irodalom és ének „ritmikus szemmel”

3. 2012. június 2. 9-12 óráig központban ritmushangszerek, ábrázolás és improvizáció

Helyszín: **Gödöllői Szabad Waldorf Óvoda**; (2100 Gödöllő, Isaszegi út 11.)

Egy délelőtt: 3000 Ft. Mindhárom: 8400 Ft.

Létszám 8-18 fő között, Előjelentkezés: március 27. keddig

Jelentkezés telefonon: 06-20-339-85-31

vagy email címen: mjulis@freemail.hu

Farkas-Molnár Judit
ének-zene tanár, dráma-pedagógus

BABA-MAMA JÓGA

Kedves kismamák és babás anyukák! Hét éve tartok Gödöllőn jóga foglalkozásokat várandós anyukák, kis és nagyobb babás anyukák számára. Szeretettel várom a jelentkezőket! A helyszín gödöllői családi házukban kialakított jogaműhely, Iskola u.16.

A kismama jóga felkészülést nyújt a fizikailag, lelkileg szellemileg aktívabb, természetesebb szüléshez. A foglalkozásokon a Klasszikus jóga gyakorlatokat (légzéssel összehangolt nyújtó, lazító ásanák) módosítva, lágyítva végezzük. A foglalkozások része még a gátizom torna, a mély relaxáció és a babával való finom belső kommunikáció. A módszer a szülésorvosok körében is elismert, a várandósság 14. hetétől egészen a szülésig végezhető, jógában eddig járatlan kismamák is gyakorolhatják. A foglalkozás időpontja: csütörtök 16.30-18.00.

A babás jóga segít az édesanyának a szülés utáni regenerálódásban, fizikai és mentális kondíciójának visszaszerzésében. Segíti a baba mozgásérzékelésének, idegrendszerének fejlődését. A kisbabák masszírozása, majd az első közös mozgásos-ritmikus játékok és énekek igazi örömfórást jelentenek a babáknak és édesanyáknak egyaránt.

A foglalkozás időpontja:

- *jóga nagyobb babákkal* (nyolc hónapos kortól kétéves korig) kedd: 9.45-10.45-ig
- *jóga kicsi babákkal* (hathetes kortól kb. nyolc hónapos korig) kedd: 11.00-12.00-ig

Az első alkalom előtt kérlek jelentkezz be!

Email: katijanko@gmail.com (készülőképben lévő honlap: www.amritmuhely.hu – Mozilla böngészővel lehet megnyitni.)
tel: 06 20 552-9985

Jankó Kati

A 2011/2012. évi tanév hátralévő eseményei

Április 5.: hónapünne

6. - 15.: tavaszi szünet

16.-19.: éves munka előadások 8. oszt. (főoktatásban)

23.-25.: éves munka előadások 8. oszt. (főoktatásban)

20.; 22-26.: éves munka előadások 12. oszt.

Május 7.– 9.: érettségi szünet

19.: bazár

30.: kompetenciamérés